

NAMAZ HAKKINDA YÜZ ON DÖRT NÜKTE

Muhsin KIRAATÎ

Mütercim:
Cafer BENDİRDERYA

İÇİNDEKİLER

Ayetullah Hameneî'nin "Namaz" Seminerine Mesajı..... 9

BİRİNCİ BÖLÜM: 18

NAMAZ VE ÖNEMİ.....	18
1- Namaz Bütün Dinlerde Vardı.....	19
2- Hiçbir İbadetin Namaz Kadar Tebligatı Yapılmamaktadır	20
<i>Her gün beş vakit namaz kılmamız gerekiyor ve her namazda da ezan ve kamet okumamız emredilmiştir; bu iki ilahi çağrıda toplam yirmi defa "heyye ale's salah=Haydi namaza!", yirmi defa "heyye ale'l felah=Haydi kurtuluşa!" ve yirmi defa da "heyye ale Hayr'il amel=Haydi en hayırlı amele!" demekteyiz.....</i>	20
3- Namaz Bütün İbadetlerin Başında Gelir	21
4- Namaz İbadetler Arasında En Fazla Çeşide Sahip Olanıdır	21
5- Namaz ve Hicret.....	22
6- Namaz İçin Tarihin En Önemli Toplantılarından Biri	22
7- Savaşın Ortasında Namazı İlk Vaktinde Kılmak	23
8- Uykunun, Münacattan Daha İyi Olduğu Yer.....	23
9- Gizlice Değil, İnsanların Gözleri Önünde Namaz Kılmak	24
10- Cami Yaptıran Kişinin, Mühendis, Mimar ve Ustanın Namaz Ehli Olması Gerekir.....	25
11- Şarap ve Kumarın Namazdan Alıkoyması Nedeniyle Haram Oluşları.....	26
12- Namaz Kılmaya Muvaffak Oluşumuzun Nedeni Hz. İbrahim'in Dualarıdır.....	26
13- Namaz Kılmak Allah'ın Partisine Tabi Olanların İlk Vazifesidir.....	27
14- Namazda Hiçbir Kayıt ve Şart Yoktur	27
15- Namaz ve Halkla Hoş Geçinme.....	28

16- <i>Namaz, Allah'ın Birliğine ve Kıyamete İnanıldıktan Sonra İlk Farzdır</i>	28
17- <i>Allah Teala Namazı Bütün İşlerinden Öne Geçiren Kimseyi Över</i>	28
18- <i>Allah Teala, Namaz Kılmamayı veya Namazı Önemsememeyi Sert Bir Şekilde Kınıyor</i>	29
19- <i>Namaz İçin Çaba Harcamak</i>	32
20- <i>Namaz Kılmamak ve Cehenneme Esir Olmak</i>	35
21- <i>Namaz Kılmayanlar Ümitlenmesin</i>	36
22- <i>Namaz, Bütün İbadetlerin Kabulünün Anahtarıdır</i>	37
22- <i>Namaz, İlk Söz ve Son Vasiyettir</i>	38
24- <i>Namaz, İnsanın Kendisini Deneme Vesilesidir</i>	38
25- <i>Namaz, Kıyametin İlk Sorgusudur</i>	39
İKİNCİ BÖLÜM	41
NAMAZIN RUHU VE FELSEFESİ.....	41
26- <i>Namaz, Allah'ı Anmaktır</i>	42
27- <i>Namaz ve Şükür</i>	42
28- <i>Namaz ve kıyamet</i>	43
29- <i>Namaz ve Hidayet</i>	44
30- <i>Namaz, Şeytanlarla Savaştır</i>	45
31- <i>Mihrap, Savaş Yeridir</i>	46
32- <i>Halsizleri Harekete Geçirelim (Teşvik Edelim)</i>	46
33- <i>Namaz Hz. Musa'ya (a.s) Verilen İlk Emirdir</i>	47
34- <i>Namazı Terketmek Bütün Fesatlara Yönelişin Zeminidir</i>	48
35- <i>Bütün İlahi Dinlerin Namazhanelerini Korumak İçin Hatta Can Vermek Bile Sakıncasızdır</i>	48
36- <i>Taharet ve Kalp Sağlığı</i>	49
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	51
NAMAZIN MANEVÎ BOYUTLARI VE İÇERİĞİ.....	51
37- <i>Namaz ve Sadakat</i>	52
38- <i>Namaz ve Güzellik</i>	52

39- <i>Namaz Berekatli Bir Muameledir</i>	53
40- <i>Günümüzün sanayi dünyası o kadar ilerlemesine rağmen ruh huzuru sorununu halledememiştir. Psikolojik hastalıkların rakamı ve sinir hapı kullanım oranı gittikçe artmaktadır. Allah'ı anmak, Allah'a iman, onunla ünsiyet kurmak, O'na aşk beslemek ve tevekkül etmek dışında hiçbir şey insana huzur vermiyor</i>	53
41- <i>Namaz, İman Demektir</i>	55
42- <i>Namaz ve Allah Teala'nın Yüceliği</i>	55
43- <i>Namaz ve İhlas</i>	57
44- <i>Namaz Ölçüdür</i>	58
45- <i>Namaz Herkesin Yüzüne Açık Olan Bir Lütf Kapısıdır</i>	59
46- <i>Namaz Tekrar Değil, Miraç ve Derinlere İniştir</i> ..	59
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	61
NAMAZIN TERBİYE YÖNLERİ	61
47- <i>Namaz ve Tabiat</i>	62
48- <i>Namaz ve Eğitim</i>	63
49- <i>Namaz ve Edep</i>	64
50- <i>Namaz ve Değerleri Canlandırmak</i>	64
51- <i>Doğumdan Mezara Kadar Namaza Çağrı</i>	65
52- <i>Toplumsal Olaylarla Birlikte Namaz</i>	65
53- <i>Anne-Babanın Çocuklarına Karşı En Büyük Sorumluluğu Onlara Namazı Öğretmektir</i>	65
54- <i>Allah'ı Anmak ve Namazdan Yüz Çevirmenin Kötü Sonuçları</i>	66
55- <i>Namaz ve Tevekkül</i>	67
56- <i>Namaz ve Yüce Ruha Sahip Olmak</i>	67
57- <i>Namaz ve Velayet</i>	68
58- <i>Namaz ve İlim</i>	69
59- <i>Namaz ve Tembih</i>	70
60- <i>Namaz ve İhtiyaç</i>	71
61- <i>Namaz, Günah Seli ve Tufanı Karşısında Sağlam Bir Barajdır</i>	72

62- <i>Namaz ve Zamanlama</i>	74
63- <i>Namaz, Günahların Giderilme Vesilesidir</i>	75
64- <i>Namaz ve Adım Adım Eğitim Metodu</i>	75
65- <i>Namaz ve Şehidler Anmak</i>	76
BEŞİNCİ BÖLÜM	77
NAMAZIN TOPLUMSAL NOKTALARI.....	77
66- <i>Namaz ve Şehadet</i>	78
67- <i>Sürekli Kılınan Namazlar, İnsanı Acı ve Tatlı</i> <i>Olaylar Karşısında Sigorta Eder</i>	78
68- <i>Namaz ve Selam</i>	79
69- <i>Namaz ve İnsanlar</i>	80
70- <i>Namaz ve Genel Bilgiler</i>	81
71- <i>Namaz ve Önderlik</i>	82
72- <i>Namaz ve Hareketli Olma</i>	83
73- <i>Namaz ve Düzen</i>	83
74- <i>Namaz ve Yöneliş</i>	84
75- <i>Namaz ve Temizlik</i>	84
76- <i>Namaz ve Vakıf</i>	85
77- <i>Namaz ve Arkadaş Seçimi</i>	86
78- <i>Namaz ve Eş Seçimi</i>	86
79- <i>Namaz ve Halka Yardım</i>	87
80- <i>Namaz ve Sağlıklı İktisat</i>	88
81- <i>Namaz, Eşitlik ve Uyumluluk</i>	88
82- <i>Namaz ve Teşkilat</i>	89
83- <i>Namaz ve Genel Gözetim</i>	89
84- <i>Namaz ve Muhabbet</i>	90
85- <i>Namaz ve Haysiyet</i>	90
86- <i>Namaz Kişi ve Toplumun Islahı</i>	91
87- <i>Namaz ve Siyaset</i>	91
88- <i>Namaz ve Müşavere</i>	92
89- <i>Silahlı Düşmanlar Karşısında Cemaat Namazı</i> ... 92	
90- <i>Camiye Giderken Çocuğunuzu ve Paranızı da</i> <i>Götürün</i>	93
91- <i>Namaz, İslamî Kardeşliğin Şartıdır</i>	94

92- <i>Kafirler Sizin Namazınızdan Rahatsız Olurlar.....</i>	94
93- <i>Namazı Oyun Yerine Koyanlar, Dini Oyun Yerine Almışlardır ve Müminlerle Dost Olamazlar.....</i>	95
94- <i>Namaz Kılmayan Sevilmemeli.....</i>	95
95- <i>Tarihte Hiçbir Amelin Bu Kadar Şahid ve Tanığı Yoktu.....</i>	96
96- <i>Bina Mühendisliği ve Namaz.....</i>	96
97- <i>İlahî Önder Namaz Kılanları Hiç Kimseye Değiştirmez.....</i>	97

ALTINCI BÖLÜM 99

KUR'AN'DAN NÜKTELER	99
98- <i>Namaz ve Kur'an.....</i>	100
99- <i>Namaz ve Meleklerle Benzerlik</i>	101
100- <i>Baştan Sona Kur'an'da Namaz.....</i>	101
101- <i>Namaz Bütün İbadetlerle Birlikte Söz konusudur</i>	102
102- <i>Namaz ve Rahmet.....</i>	103
103- <i>Namaz ve Beraat</i>	104
104- <i>Namaz ve Tesbih.....</i>	104
105- <i>Namazın İsimlerinden Biri Kur'an'dır.....</i>	105
106- <i>Kur'an, Abdest, Gusül ve Teyemmüm İçin Bir Takım Etkiler Beyan Etmiştir; Başlıca:</i>	106
107- <i>Namaz İmamet Makamının Eşidir</i>	107

YEDİNCİ BÖLÜM 109

NAMAZIN ADABI.....	109
108- <i>Namaz ve Teşrifat</i>	110
109- <i>Namaz ve Dua</i>	111
110- <i>Kur'an-ı Kerim'in Edebî Beyanında Namaz.....</i>	111
111- <i>Huşuyla Namaz Kılmak İmanın İlk Şartıdır</i>	113
112- <i>Namaz ve Esenlik</i>	113
113- <i>Namaz Ehlinin Dereceleri.....</i>	114
114- <i>Namaz Bizimle Konuşur</i>	116

Ayetullah Hameneî'nin "Namaz" Seminerine Mesajı

Bismillahirrahmanirrahim

Görüş sahipleri tarafından "namaz" için bir toplantı düzenlenmesi, İslam Cumhuriyetinde yapılması gereken en güzel ve en zaruri işlerden biridir. Çünkü namazı ikame etmek salih kişilerin hükümetinin nişane ve semerelerinden biridir. Ve ondan sonraki sırada "zekat" vermek, toplumu malî bakımdan düzene koymak ve fakirliğin kökünü kazımak ve yine iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak, yani insanları iyiliklere yönlendirmek ve kötülükten alkoymak vardır. **"Onları yeryüzünde iktidara getirdiğimiz takdirde namazı kılarlar, zekatı verirler, iyiliği emrederler ve kötülükten vazgeçirirler."** (Hac, 41) Namazı ikame etmek, sadece salih kişilerin şahsen namaz kılması değildir; bu, İslam hükümetinin teşkiline bağlı olan bir durum da değildir. İslam'ın bu direği toplumda ayakta tutulmalı ve herkes bunun sırlarını, işaretlerini tanımalı ve onun bereketlerinden yararlanmalıdır. Manevî parlamış ve Allah'ı zikretmenin sefası toplumun tüm ufkunu aydınlatmalı, sefa vermeli, bedenler ve ruhtar hep birlikte namaza koşarak onun sayesinde huzur bulmalı ve sağlamlaşmalıdır.

Namaz, dinin temel direğidir; bu nedenle halkın yaşamında en temel bir konumda olmalıdır. İnsan için güzel hayat ancak, Allah'ın dininin hakimiyeti sayesinde ve insanların, kalplerini Allah'ın zikriyle

zinde tutmaları ve onun yardımıyla şer ve fesadın tüm cazibeleriyle savaşabilmeleri, bütün putları kırmaları ve bütün iç ve dış şeytanların kendilerine doğru uzanan ellerini kesmeleri durumunda gerçekleşebilir. Bu zikir ve sürekli huzur sadece namazın bereketiyle hasıl olur. Ve namaz gerçekte, insanı alçaklığa sürükleyen nefsinin şeytaniyle, güç ve parayla onu zillet ve teslimiyete zorlayan kudret şeytanlarıyla savaşmada her zaman ve her durumda var olan sağlam bir destek ve hiç tükenmeyen bir birikintidir.

İnsanla Allah Teala'nın bağlantısı için namazdan daha sürekli ve daha sağlam bir vesile yoktur; en ilkel insanlar Allah Teala ile namaz aracılığıyla bağlantı kurarlar. Allah'ın en seçkin velileri de sevgilileriyle başbaşa samimiyet cennetini namazda ararlar. Bu zikir ve raz u niyaz hazinesinin asla sonu yoktur; her kim onu daha fazla tanısa nuraniyet ve cilvesi daha çok olur...

Namazın kelime ve zikirleri, her biri din maarifinin bir bölümüne işaret eden ve sürekli onu namaz kılan kişiye hatırlatan bir özet konumundadır. Anlamlarına dikkat ederek, yanlışlık ve gafletten uzak kılınan bir namaz insanı her gün ilahî maarifle daha fazla tanıştırmakta ve onu daha fazla tutkulu kılmaktadır.

Namazın nuraniyeti, sırları ve şifreleri, ondaki dersler, insan ve toplumu yetiştirmedeki etkiler kısa bir fırsatta anlatılacak kadar az değildir; hatta benim gibi gafil birisinin onun derinliklerinden haber verebileceği bir nitelikte bile değildir...

Benim aciz kalemimle ve naçiz marifetimle söylemek istediğim şey şudur: Şimdi ağır bir emanet yükünü omuzlarına alan halkımız ve toplumumuz, özellikle gençlerimiz namazı zevali olmayacak bir güç kaynağı bilmelidirler. Ve bugün karşımızda yer alan cephe mukabilinde, bizim, Allah'ın zikri gibi sağlam bir dayanağa, ona ümit besleme ve güvenmeye her zamankinden daha fazla ve her şeyden daha çok ihtiyacımız var. Namaz bize ümit, güven ve manevî güç vermekte olan feveran halindeki bir kaynaktır.

Kalp huzuru ve yönelişle kılınan, tepeden tırnağa zikir ve anısla dolan bir namaz, insanın Rabb'iyile konuştuğu ve O'na gönül verdiği bir namaz... İnsana sürekli en yüce İslam öğretilerini öğreten bir namaz... Böyle bir namaz insanı çürüklük, hedefsizlik ve zaafıtan kurtarır, gözünde yaşam ufkunu aydınlatır, ona azim, irade ve hedef verir; kalbini günaha yönelme ve alçaklıktan kurtarır. İşte bu nedenle namaz her durumda, hatta savaş meydanında ve hayatın en zor imtihanlarında önceliğini kaybetmemektedir. İnsan her zaman namaza muhtaçtır; tehlike anlarında ise bu ihtiyacı daha da artar.

Gerçek şu ki, namazın tanıtımı konusunda çok kusurlar edilmiş, gevşeklik gösterilmiştir. Sonuçta namaz hâlâ layık olduğu yerini, hatta İslamî düzenimizde bile elde etmemiştir. Bu ağır sorumluluk, ulemanın ve İslam öğretilerine aşına olanların üzerine düşmektedir; namazı herkese ve özellikle genç nesle tanıtmalıdır. İlkokul çağındaki bir çocuktan tutun

yüksek okul araştırmacılarına kadar, her biri kendi zihin ve marifeti kapasitesince namazı ve onun sırlarını tanıma doğrultusunda bir çok adımlar atabilir, onun tanınmayan yönleriyle tanışabilirler. Hatta büyük arifler bile, marifet vadisinin salıklarına namazın sırlarını yazmış ve öğretilmişlerdir; ama yine de bu okyanusun derinlikleri öylece tanınmamıştır; dolayısıyla, bu doğrultuda hareket edilmesi gerekir.

Toplumumuzda özellikle radyo ve televizyon gibi medya kuruluşları çeşitli metotlarla namazı tanıtmalı ve hatırlatmalıdır.

Her yerde ve her zaman radyo ve televizyonda namaz öne geçirilmeli, kalplerde iman şevki ve Allah'ı anma ateşini oluşturmaktır. Okulların ve üniversitelerin din derslerinde namaz dersi kendi yerini edinmelidir. Namazı tanıtmada uyumlu sözler ve büyük düşünceler ileri sürülüp öğrencilerin zihnine ve kalbine yerleştirilmelidir.

Namazın felsefesi ve onun sırlarının incelenişi sanat diliyle herkesin gözleri önüne sergilenmeli ve böylece herkes kendi kapasitesince ondan yararlanmasını sağlanmalıdır. Ulema ve araştırmacılar tarafından çeşitli açılardan, çeşitli seviyelerde kitaplar ve yazılar yazılmalı, sanat ve edebiyatın kaynağı olmalı ve namazı kolay bir şekilde yerine getirmek için de bir bölüm açılmalıdır.

Bütün umumî yerlerde: Okullarda, üniversitelerde, fabrikalarda, kışlalarda, havaalanlarında, tren

istasyonlarında, devlet dairelerinde vb. yerlerde namaz için uygun yerler hazırlanmalıdır. Camiler ve mescitler tertemiz, düzenli ve çekici olmalıdır. Namaz, fazilet vaktinde ve cemaatle kılınmalıdır. Her bölgede, o bölgenin seçkin kişileri ve ileri gelenleri diğerlerinden öne geçirilmeli ve namaza önem vermeyi diğerlerine pratik olarak öğretmelidirler; kısacası her yerde namaza doğru bir akın ve namaza koşma hareketi hissedilmelidir.

Bütün bunlarla, Allah'ın izniyle ve Allah'ın en büyük velisi Hz. Mehdi'nin (canım ona feda olsun) teveccüh ve dualarıyla ülkemiz ve toplumumuz namazın yüce hedeflerine yakınlaşacak ve onun bereketlerinden yararlanacaktır.

Son olarak, bu toplantıyı hazırlayan ve namazın ehemmiyetine vakıf olarak namazın ikamesi doğrultusunda çaba harcayan herkese ve özellikle bu yolda canla, başla ve aşikane bir şekilde gayret gösteren Hücet-il İslam Kıraatî Bey'e samimiyetle teşekkür ediyor ve bu ihlaslı çabaların Allah Teala'nın huzurunda kabul görmesini niyaz ediyorum.

Vesalamu aleykum ve rahmetullah

Seyyid Ali HAMENEÎ

1370, 7, 16

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, namazı takvalılar için bir yakınlık ve kendisine yaklaşma vesilesi kılan, onu dininin bayrağı, veçhi ve dininin rükünlerinden biri kılan Allah'a mahsustur. Salat ve selam zamanının başından sonuna kadar namaz kılanlara ve özellikle onların en üstünü Muhammed'e (s.a.a), onun vasilerine ve bilhassa onların namaz halinde şehid edilen birincisi Ali b. Ebutalib'e (a.s) ve zuhur ettiğiinde arkasında Hz. İsa'nın (a.s) namaz kılacağı sonuncusu Mehdi'ye (a.f) olsun. Allah'ın selamı **"yeryüzünde iktidara getirdiğimiz takdirde namazı kılarlar"** ayeti kapsamındaki salih kullarının üzerine olsun.

Namaz eğitimi hakkında yazmaya muvaffak olduğum bu beşinci kitaptan dolayı Allah'a şükürler olsun. Birincisini ilkokul, ikincisini ortaokul, üçüncüsünü ise lise seviyesi ve dördüncüsünü de daha fazla ilgisi olanlar için yazmışım. Allah'a şükürler olsun ki bizi namazı ikame etmeye muvaffak kıldı ve kardeşlerimizin yardımıyla 1991 yılında İran İslam Cumhuriyetinin tüm ortaokul ve liselerinin yaklaşık yüzde sekseni büyük bir şevkle cemaat namazı kıldılar.

Bu harekette, büyük rehberimiz çok önemli bir mesaj gönderdi; Cumhurbaşkanımız, bakanlar kurulu, muavinler ve özellikle Milli Eğitim Bakanlığı sorumluları, eğitim işleri görevlileri, tebligat sorumluları, radyo ve televizyon, şairler ve tacirlerden bir grubu, dini bilimler öğrencileri ve din adamları Allah'ın rızasından başka hiçbir hedefi olmayan bu

harekete katıldılar; yeni neslimiz de iş birliği yapıp cemaat namazını iyi karşıladı; özellikle bazı muhterem Cuma imamlarının hafta boyunca her gün okullardan birine giderek güçleri oranında ve zamana uygun bir şekilde öğlen namazını kıldırıldığını görünce daha da bir teşvik oldular.

Cemaat namazının günden güne daha güzel bir şekilde karşılanması okulları aşarak kışlalara ulaştı ve böylece kışlaların mescidleri doldu. Özellikle askeriye personeli bütün derecelerden komutanlarının bu törene katıldıklarını görünce bambaşka bir iştiyakla namaz saflarını doldurdular. Bazı bakanlıklar, fabrikalar ve şirketler ezan vakitlerinde yepyeni bir canlılık kazandı. Ve bu da iman ve cemaat namazının etki ve bereketlerini görmekten kaynaklanmaktadır.

Bu ilgi ve teveccüh birkaç kitap ve yazının üzerinde bir bilince ihtiyacı vardır. 1991 yılında, namaz konusu bütün sözlerin başında yer aldı ve Milli Eğitim Bakanlığı, Cuma imamlarının tebligatı, komutanların, valiliklerin, İslam tebligat teşkilatı, dini bilimler öğrencileri ve ulemanın, radyo ve televizyonun işbirliği ve yardımlarıyla ve yine halkın desteğiyle bütün illerde ve birçok ilçelerde namaz seminerleri düzenlendi.

Şimdi bunun üzerinden bir yıl geçmektedir ve doğal olarak bu hareketlerin daha faal ve alevli olması gerekir. Ben bir dinî bilimler talebesi olarak tekrar Allah Teala'nın lütfüyle, Kur'an-ı Kerim ve hadislerden namaz hakkında bir kaç dışında diğer kitaplarımda geçmeyen 114 nükteyi içeren bu kitabı değerli

vatandaşlarıma sunuyorum. Bunlar 1991 yılında aklıma gelen nüktelerdir ve eğer Allah muvaffak ederse namazla ilgili en az bin nükte toplayıp birkaç kitapta sunmak istiyorum; ama, tabii ki namazın sırlarının bin noktada bitmeyeceği de bellidir.

Muhsin Kıraatî

Birinci Bölüm:

Namaz ve Önemi

1- Namaz Bütün Dinlerde Vardı

Hz. Muhammed'den (s.a.a) önce Hz. İsa'nın (a.s) dininde de namaz vardı. Kur'an-ı Kerim Hz. İsa'nın (a.s) dilinden **"Sağ olduğum sürece bana namaz kılmayı emretti."**¹ buyurmaktadır. Hz. İsa'dan (a.s) önce Hz. Musa'ya **"Beni anmak için namaz kıl."**² buyurmakta, Musa'dan (a.s) önce, namazı ikame eden kayınpederi Hz. Şuayb'a (a.s), **"Ey Şuayb! Senin namazın mı sana, babalarımızın taptığı şeylerden vazgeçmeni emrediyor, dediler."**³ ve bütün bunlardan önce de İbrahim-i Halil (a.s) Allah Teala'dan kendisi ve evlatlarını namazı ikame etmeye muvaffak etmesini dilemiştir: **"Rabb'im! Beni ve zürriyetimden bir kısmını namazı kılan yap."**⁴

Lokman Hekim ise oğluna şöyle diyor: **"Yavrum! Namazı kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçir."**⁵ İlginç olan şu ki, sürekli namazla birlikte zekat da emredilmiştir; fakat yeni yetme gençlerin genellikle paraları olmadığı için, bu ayette namazla birlikte zekat ve vergiler yerine iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak emredilmiştir.

1 - Meryem, 31.

2 - Tâhâ, 14.

3 - Hûd, 87.

4 - İbrahim, 40.

5 - Lokman, 17.

2- Hiçbir İbadetin Namaz Kadar Tebligatı Yapılmamaktadır

Her gün beş vakit namaz kılmamız gerekiyor ve her namazda da ezan ve kamet okumamız emredilmiştir; bu iki ilahi çağrıda toplam yirmi defa "heyye ale's salah=Haydi namaza!", yirmi defa "heyye ale'l felah=Haydi kurtuluşa!" ve yirmi defa da "heyye ale Hayr'il amel=Haydi en hayırlı amele!" demekteyiz.

Ve on defa "Kad-kamet'is selah=namaz başlamak üzere!" demekteyiz.

Ezanda, "kurtuluş" ve "en hayırlı amel"den maksadın namaz olduğunu dikkate alarak, her Müslüman günde yetmiş defa "heyye=haydi" kelimesiyle kendisini ve diğerlerini zevk ve heyecanla namaz kılmaya teşvik ediyor. Oysa hiçbir ibadet için bu kadar şevk ve heyecan sergilenmemiştir.

Özellikle İslam dininde ezanın güzel ve yüksek sesle okunması emredilmiş ve ezan için bir çok mükafatlar vaadedilmiştir.

Hac için ezan Hz. İbrahim'in (a.s), namaz için ezan ise bizlerin vazifesidir.

Ezan sessizliği bozmaktır.

Ezan başlı başına bir ideoloji ve halis İslam düşüncelerinden biridir.

Ezan kısa, ama geniş anlamlar taşıyan dinî bir marşı konumundadır.

Ezan gafillere bir uyarıdır.

Ezan din ortamının açık oluşunun ve manevî hayatın belirtisidir.

3- Namaz Bütün İbadetlerin Başında Gelir

Kadir gecesi gibi özel günlerde, İslamî bayramlarda, Cuma gününde, bi'set bayramında, Resulullah'ın (s.a.a) doğum gecesi ve Cuma gecesi gibi bir fazilet ve değeri olan bütün gece ve gündüzlerde belli bir dua ve özel program öngörülmüştür.

Sanırım namaz programı olmayan hiçbir kutlu gün yoktur.

4- Namaz İbadetler Arasında En Fazla Çeşide Sahip Olandır

Eğer hac ve cihadın birkaç çeşidi, gusül ve abdestin birkaç kısmı varsa, namazın yüzlerce çeşidi vardır. Muhaddis Hacı Şeyh Abbas Kummî'nin Mefatih-ul Cinan adlı kitabının haşiyesine bir göz atacak olursak, bir araya topladığımızda tek başına bir kitap oluşturacak kadar namaz çeşitleri olduğunu görürüz. Her İmam'ın diğer bir İmamın kıldığı namaz dışında özel bir namazı vardı. İmam Mehdi'nin (a.f) özel namazı, Emirülmüminin Ali aleyhisselamın namazından farklıdır.

5- Namaz ve Hicret

Hz. İbrahim (a.s), "Allah'ım! Ben kendi soyumdan olan çocuğumu bitki bitmeyen susuz ve kurak bir çöle bıraktım. Allah'ım! Namazın ikame olması için böyle yaptım ben!" buyuruyor: **"Rabb'imiz! Ben çocuklarımdan bazısını, senin Beyt-i Haram'ının yanında, ekinsiz bir vadiye yerleştirdim. Rabb'imiz! Namazı kılınlar diye (böyle yaptım)."**¹

Namaz kılanların vazifelerinden biri de, suyu ve havası kötü olan bölgelere giderek namazın şevk ve heyecanını evrenselleştirmektir.

6- Namaz İçin Tarihin En Önemli Toplantılarından Biri

"Sabiiler", Kur'an-ı Kerim'de geçen dinlerden birinin mensuplarıdır. Hz. Yahya'ya (a.s) özel bir eğilimi olan Sabiileri evrenin işlerini düzene koymada yıldızların etkisi olduğuna inanmaktadırlar. Bir grubu günümüzde Huzistan'da (İran'ın şehirlerinden biri) yaşayan bu inanç sahiplerinin kendilerine has bir namaz ve ibadeti vardır.

Sabiiler çok bilgili, fakat kibirli bir önderi vardı; defalarca İmam Rıza'yla (a.s) tartışmasına rağmen Müslüman olmamıştı.

Bu tartışmalardan birinde İmam Rıza'nın (a.s) getirdiği bir delil karşısında teslim olarak "şimdi kalbim

1 - İbrahim, 37.

yumuşadı ve senin dinine iman etmeye meyillendim" demişti. Fakat tam o sırada ezan okunması üzerine İmam toplantıdan ayrılmaya hazırlandı. Bunu gören oradakiler, "şimdi kritik bir durum var; bu fırsat bir daha elinize geçmeyebilir", demişlerse de İmam (a.s), "Önce namaz!" buyurmuştur. İmam'ın (a.s) bu kesin tutumunu gören sözkonusu şahsın imanı daha da artmış, namazdan sonra yakine varıncaya kadar tartışmayı sürdürmüş ve sonunda da Müslüman olmuştur.

7- Savaşın Ortasında Namazı İlk Vaktinde Kılmak

İbn-i Abbas, savaşın tam kızıştığı bir sırada Emirulmüminin Ali aleyhisselam'ın başını kaldırıp gökyüzüne baktığını, sonra savaşa devam ettiğini ve bir süre sonra tekrar gökyüzüne baktığını görünce yakına gelerek sordu:

- Neden gökyüzüne bakıyorsun?
- Namazın ilk vaktinden haberdar olmak için.
- Siz şimdi savaşıyorsunuz!
- Namazı ilk vaktinde kılmaktan gaflet etmemek gerekir.

8- Uykunun, Münacattan Daha İyi Olduğu Yer

Bir gün Resulullah (s.a.a) cemaatle sabah namazını kıldıktan sonra Ali aleyhisselamın mescide gelmediğini görünce hemen Ali'nin (a.s) evine gidip onun neden cemaat namazına katılmadığını sordu.

Hız. Fatıma (s.a), "Ali dün gece sabah gün ağarıncaaya kadar Rabb'iyile münacat etti, gece ibadetinin ağırlığının yorgunluğundan dolayı sabah namazını evde kıldı", dedi.

Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) Şöyle buyurdu: "Ali'ye, gece münacatını kısa kesmesini ve sabah namazını cemaatle kılması için biraz da uyumasını Şöyle; dolayısıyla, cemaat namazına hazırlık olan uyku, insanın cemaat namazını kaçırmasına neden olan münacattan daha iyidir." İşte Resul-i Ekrem (s.a.a), cemaatle kılınan sabah namazının gece ibadet ve münacatından daha üstün olduğunu bu Şekilde vurgulamış oldu.

9- Gizlice Değil, İnsanların Gözleri Önünde Namaz Kılmak

İmam Hüseyin aleyhisselamın, Muharrem ayının ikinci günü Kerbela'ya girdiğini ve onuncu (Aşura) gününde de Şehid olduğunu biliyoruz.

Dolayısıyla, İmam Hüseyin (a.s) Kerbela'da sekiz gün kalmıştır. Bir yerde on günden az kalan yolcunun namazı ise seferidir, yani -dört rekat olan- namazları iki rek'at kılması gerekir.

Özellikle savaş sırasında iki rekatlık bir namaz, iki dakikadan fazla sürmez. İmam Hüseyin (a.s) Aşura günü defalarca çadırlara gidip gelmiştir; bunların birinde öğle namazını çadırda kılabilirdi. Fakat o hazret namazını savaş meydanında kılmak istiyordu. İşte bu

nedenle ashabından iki kişi o hazretin önüne geçip göğüslerini otuz oka siper etmişler ve böylece İmam Hüseyin (a.s) namazını çadırda değil, insanların gözleri önünde kılmıştır. Evet, namaz kıldığını göstermek ve namazı alıp meydana taşımak da bir değerdir. Örneğin hotellerde, şirketlerde, parklarda, havaalanlarında, caddelerde ve restoranlarda mescitlerin kuytu bir köşede olmaması gerekir; aksine namazın en güzel yerde ve insanların gözleri önünde kılınması gerekir. Çünkü her ne kadar dinin cilvesi azalırse fesadın cilvesi de bir o kadar artacaktır.

10- Cami Yaptıran Kişinin, Mühendis, Mimar ve Ustanın Namaz Ehli Olması Gerekir

Tevbe suresinin on sekizinci ayetinde şöyle yeralmaktadır:

Camileri ancak iman etmiş, cesur ve zekat vermesinin yanısıra namaz ehli olan kişiler onarabilirler: **"Allah'ın mescidlerin, ancak Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazı kılan, zekatı veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar şenlendirebilirler."**

Ehil olmayan kişiler camileri şenlendiremezler. - kutsal bir mekan olan- caminin onarımı layık olmayan kimselere bırakılmamalıdır. Kur'an-ı Kerim, "müşrikler camileri onaramazlar" buyurmaktadır. Bir hadiste, "eğer bir zalim cami yaparsa, ona yardım etmeyin", diye geçiyor.

11- Şarap ve Kumarın Namazdan Alıkoyması Nedeniyle Haram Oluşları

Şarap ve kumar, bir çok bedenler, ruhsal ve toplumsal zararlara neden olmalarına rağmen Kur'an-ı Kerim, bunların haram olmasının nedeni olarak, "sizin aranızda kin oluşturması, sizi namaz ve Allah'ı anmaktan alıkoymasındır" buyurmaktadır: "**Sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak istiyor.**"¹

Bu ayette şarabın onlarca tehlike ve zararından, sadece toplumsal ve manevî zararlarının üzerinde durulmuştur. Toplumsal zararı insanlar arasında kin oluşması, manevî zararı ise namaz ve Allah'ı anmaktan gafil olmaktır.

12- Namaz Kılmaya Muvaffak Oluşumuzun Nedeni Hz. İbrahim'in Dualarıdır

"Rabb'im! Beni ve zürriyetimden bir kısmını namaz kılan yap."²

Hz. İbrahim'in (a.s) sadece dua etmekle yetinmeyip bu arzusuna kavuşmak için hicret etmesi, namazı ayakta tutmak için sefaletlere katlanması gerçekten dikkat çekicidir.

1 - Mâide, 91.

2 - İbrahim, 40.

13- Namaz Kılmak Allah'ın Partisine Tabi Olanların İlk Vazifesidir

"Onları yeryüzünde iktidara getirdiğimiz takdirde namazı kılarlar."¹

Müslümanlar iktidara geçer geçmez yapacakları ilk iş namaz kılmalarıdır. Allah göstermesin; genel müdürümüzün tek düşüncesi fabrikanın kâra geçmesi, üniversitemizin düşüncesi uzman kişiler yetiştirmek, kamuoyunun düşüncesi sadece üretim ve dağıtım olmamalıdır. Her Müslüman'ın ilk vazifesi namaz kılmak olmalıdır.

14- Namazda Hiçbir Kayıt ve Şart Yoktur

"Sağ olduğum sürece bana namaz kılmayı emretti."²

İslam dininin emirlerinden her biri bir nedenle tatil edilebilir. Örneğin mazur olan insanların (kör, sakat ve...) cihada gitmeleri farz değildir. Hastaya oruç tutma farz değildir.

Mahrum kesime humus, zekat ve hac farz olmaz. Ancak ölüm anında bile tatil olmayacak tek ibadet namazdır (gerçi kadınlar için aylık özel bir program vardır).

1 - Hac, 41.

2 - Meryem, 31.

15- Namaz ve Halkla Hoş Geçinme

"İnsanlara güzel söz söyleyin ve namaz kılın"

Tatlı dille namazı daha iyi tebliğ edebiliriz. Resulullah'ın (s.a.a) güzel ahlakı ve siretiyle Müslüman olanların sayısı, aklî delillerle Müslüman olanlardan daha fazladır.

İnsan hatta kafirlerle tartıştığında bile onlara güzler yüz göstermeli, yani önce onların iyi yönlerini kabul edip sonra kendi görüşlerini açıklamalıdır.

16- Namaz, Allah'ın Birliğine ve Kıyamete İnanıldıktan Sonra İlk Farzdır

"Onlar ki gaybe inanıp namazlarını kılarlar."¹

Kur'an-ı Kerim'in ve Bakara suresinin ilk ayetlerinde Allah'a, kıyamete ve meleklerle imanı içeren gaybe inanmaktan sonra övülen ilk ilke namaz kılmaktır.

17- Allah Teala Namazı Bütün İşlerinden Öne Geçiren Kimseyi Över

"Kendilerini ne ticaretin, ne de alışverişin Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekat vermekten alıkoymadığı erkekler."²

1 - Bakara, 3.

2 - Nur, 37.

Kur'an-ı Kerim, namaz vakti gelince işlerini, alışverişlerini bırakan kimseleri övmektedir.

Rahmetli Cumhurbaşkanımız Şehid Recaî de, "Namaza, işim var demeyin, işinize, namazım var deyin" buyurmuştur. Özellikle Cuma günü alış-verişin bırakılması emredilmiştir: **"Alışverişi bırakın"** Ancak Cuma namazı bittikten sonra şöyle buyurmuştur: **"Yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfünden arayın."** Yani, "işlerinizi geçici olarak tatil edin", buyurmaktadır. Ayrıca tebliğ psikolojisi açısından, insanların durumu tam anlamıyla dikkati nazara alınmıştır. Çünkü uzun bir süre için insanlardan alışverişlerini bırakmalarını beklememek gerekir ve dolayısıyla, bir müddet geçici olarak çarşının tatil edilmesi için önce saygı mahiyetinde, **"Ey iman edenler"** şeklinde hitap etmiş ve sonra da, "iş yerlerinizi sabahın ilk saatlerinden değil, ezanı duyunca tatil edin" buyurmuştur: **"Çağrıldığımız zaman"** Namaz yerine "Allah'ı anmak" tabiri kullanmış ve her gün değil de "Cuma günü" buyurmuştur. İşleri tatil etmeyi emrettikten hemen sonra da, **"Bu sizin için daha hayırlıdır"** buyurmuş ve peşinden de "namaz bittikten sonra alışverişinizin peşine gidin" demiştir: **"Yeryüzüne dağılın."**

18- Allah Teala, Namaz Kılmamayı veya Namazı Önemsememeyi Sert Bir Şekilde Kınıyor

Bazılarının imanı yoktur ve namaz kılmazlar. **"Ne doğruladı ve ne de namaz kıldı."** Kur'an-ı Kerim, bu

insanların hasretlerle dolu bir şekilde can verme sahnesini gözler önüne sermiştir:

Bazıları diğerlerinin namaz kılmasına engel olurlar:
"Gördün mü şu men edeni. Namaz kılarken bir kulu."¹

Ebucehil, namaz esnasında, secdeye gittiğinde tekmeyle Hz. Muhammed'in (s.a.a) boynunu kırmaya karar verdi. Yanındakiler onun bu amaçla gittiğini, fakat sonra vazgeçerek geri döndüğünü görünce, "neden bu işi yapma cesaretini göstermedin?" diye sordular. Ebucehil, "karşımda alev-alev yanan bir hendek gördüm" dedi.²

Bir grup alay ederler:

"Namaza çağırdığınız zaman onunla alay ederler."

Bir grup isteksiz namaz kılarlar:

"Münafıklar namaza kalktıkları zaman da üşene üşene kalkarlar."³

Bir grup riya ve gösteriş için namaz kılar:

"İnsanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı çok az anarlar."

Bir grup ise bazen kılar ve bazen de kılmazlar:

1 - Alak, 9-10.

2 - Tefsir-i Numune, Mecma-ul Beyan'dan naklen.

3 - Nisa, 142.

"Şu namaz kılanların vay haline, ki onlar namazlarından gaflet ederler."¹

Tefsirde şöyle geçer: Bundan maksat, kusurla birlikte sehiv yapmaktır; namazdan sehiv ve gaflet etmektir, namazda değil. Bazen bazı insanlar unutarak namaz kılmazlar; namaz vaktine, şartlarına ve hükümlerine önem vermezler; namazı fazilet vaktinden geciktirirler; namaz kılmamanın sevabı ve kılmamanın ise cezası olduğuna inanmazlar. Sahi, eğer namazdan gaflet etmek için bile "veyl -cehennem-" varsa, sürekli namaz kılmamayı hangi tehlikeler bekliyor bir düşünün?!

Bazıları dünya söz konusu olmadığı zaman namazı hatırlarlar; fakat dünya söz konusu olunca namazı azaltırlar:

"Bir ticaret ve eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp ona giderler ve seni ayakta bırakırlar."
(Cuma, 11)

(Bu ayet şu olaya işaret etmektedir: Resul-i Ekrem (s.a.a) Cuma namazının hutbelerini okurken bir grup eşyalarını satmak için davul çalmaya başladılar. İnsanlar eşya satın almak için yerlerinden kalkarak o hazreti yalnız bırakıp gürültüyle alışveriş yapmaya gittiler. Tarih kitaplarında kaydedildiğine göre sadece on iki kişi o hazretin hutbelerini dinlemek için yerinde kaldı!)

1 - Maun, 4-5.

19- Namaz İçin Çaba Harcamak

Bazıları, çocuklarını camiye hizmet etmeye adıyorlar:

"Karnımda olanı tam bir hür olarak sana adadım."¹

Hız. Meryem'in annesi dedi ki: Allah'ım! Çocuğumu bütün işlerden el çekip Beytulmukaddese hizmet etmeye ve böylece her zaman senin kutsal evine hizmetçi olmaya adadım. Fakat bebeği dünyaya geldiğinde onun kız olduğunu görünce, "Rabb'im", dedi; "ben kız dünyaya getirdim ve kız erkek gibi rahat hizmet edemez." Fakat yine de adağını yerine getirdi. Onu kundakta Beytulmukaddes'e götürerek Zekeriya Peygamber'e teslim etti.

Bazıları namaz için çoluk çocuklarının avare olup hicret etmelerine göz yummaktadır:

"Rabb'imiz, ben çocuklarımdan bazısını, senin Beyt-i Haram'ının yanında ekinsiz bir vadiye yerleştirdim. Rabb'imiz, namaz kılsınlar diye (böyle yaptım)."²

Hız. İbrahim eşini ve oğlunu Mekke'nin susuz ve bitki bitmeyen çöllerine yerleştirerek, "Rabb'im! Ben namazı ikame etmek için böyle yaptım", dedi.

1 - Âl-i İmran, 35.

2 - İbrahim, 37.

İlginç olanı da, Mekke'nin kurucusu Mekke'ye hac için değil, namaz için gitmiş olmasıdır! Sanki Ka'be'nin etrafında kılınan namazlar Hz. İbrahim (a.s) açısından tavaf ve hacdan daha önemliydi.

Bazıları kendi soylarından olanların namaz kılmaları için dua ediyorlar:

"Rabb'im, beni ve zürriyetimden bir kısmını namazı kılan yap."¹

Peygamberler arasında da hiçbir peygamber Hz. İbrahim (a.s) kadar çeşitli yerlerde kendi soyu için dua etmemiştir ve dolayısıyla Allah Teala Hz. İbrahim'in soyuna insanı hayrete düşüren bir bereket vermiştir; öyle ki Resul-i Ekrem (s.a.a) kendisini, Hz. İbrahim'in (a.s) duasının bereketinden bilmektedir:

"Ailene namazı emret, kendin de o(nun güçlükleri)ne sabırlı ol."²

İnsanın (kendisinden sonra) ilk sorumluluğu çocuklarıdır; ancak ailesi bazen bunu hemen kabul etmediğinden insanın direnmesi gerekir. Anneler ve babalar, istabir=sabırlı ol kelimesine dikkat etsinler; birkaç defa söyledikten sonra etkisiz olduğunu görünce onları kendi hallerine bırakmasınlar.

Bazıları en iyi zamanlarını namaz için ayırırlar. Bu konuda Hz. Ali (a.s) Malik Eşter'e buyurmuştur ki:

1 - İbrahim, 40.

2 - Tâhâ, 132.

*"En iyi zamanını namaz için ayır."*¹

Ve buyuruyor ki:

"Bil ki, bütün işlerin namaza bağlıdır."

Bazıları da diğerlerini namaza teşvik ederler:

"Birbirlerine sabrı tavsiye ederler."

Teşvik dille yapılacağı gibi amelle de yapılabilir. Eğer seçkin çehreler namazın ilk safında yer alacak olurlarsa, bu durumda amelle teşvik yapılmış olur. Eğer insanlar camiye giderken en güzel elbiselerini giyer, güzel koku sürünür; namaz sade ve çabuk kılınırsa, bu da namaz kılınması için ameli bir teşviktir.

Namaz ehlinin camiye girmesini sağlamak için Hz. İbrahim (a.s) ve Hz. İsmail (a.s) gibi Allah Teala'nın iki büyük peygamberi camiye temizlemekle görevlendirilmiştir.

Eğer Hz. İbrahim (a.s) ve Hz. İsmail (a.s) gibi yüce kişiler namaz kılanlar için camiye temizliyorlarsa, bu durumda önemli şahsiyetlerin namaz kıldırımları gerekiyor; çünkü bu hareket insanları namaza davet için çok etkilidir.

Bazıları mallarını namaza vakfederler; örneğin Fars bölgesindeki bazı şehirlerde ürünleri camiye gelen yeni yetme çocuklara harcanması için bir takım ceviz ve badem ağaçları vakfedilmiştir.

1 - Nehc-ul Belağa, 53. mektup.

Bazıları, Şah'ın zindanındaki gençler gibi namaz kılmak için dayak yiyorlar.

Bazıları İmam Hüseyin (a.s) namazını kılabilmesi için Aşura günü göğsünü ok yağmuruna siper eden Zuheyr gibidirler.

Bazıları mihrap şehidi Ayetullah Eş'erî İsfahanî, Ayetullah Destgayb, Ayetullah Sadukî, Ayetullah Medenî ve Kadı Tabatabaî gibi namaz yolunda şehit olurlar.

Ve bazıları da Ali b. Ebutalib gibi namaz halinde şehadete ulaştılar.

20- Namaz Kılmamak ve Cehenneme Esir Olmak

Kıyamet günü defalarca cennetliklerle cehennemlikler arasında bir takım konuşmalar geçecektir. Kur'an-ı Kerim bu konuşmaları gözler önünde canlandırmaktadır. Müddessir suresinde geçen bu sahnelerden birisi şöyledir: Cennetlikler günahkârlara, "sizin cehenneme girmenizin nedeni nedir?" diye sorarlar.¹

Onlar, "bunun dört nedeni vardır", derler; "birinci nedeni namaz kılmayışımızdır": **"Biz namaz kılanlardan olmadık."**

1 - Müddessir, 42-46.

İkinci nedeni, açlara karşı ilgisiz davranışımızdır: **"Yoksula yedirmezdik."**

Üçüncü nedeni, bozuk bir toplumda bocalayıp durmamızdır: **"Boş şeye dalanlarla birlikte dalardık."**

Son nedeni ise kıyameti kabul etmememizdir: **"Ceza gününü yalanlardık."**

Namaz kılmamayla ilgili bir çok rivayet vardır; bu rivayetleri bir araya toplamak için apayrı bir kitaba gerek duyulmaktadır.

21- Namaz Kılmayanlar Ümitlenmesin

Reca, emel, umniyye ve sefahet kelimelerinin anlamı arasında bir çok farklar vardır: Bir çiftçi tüm çiftçilik kurallarına uyduktan sonra iyi mahsul almayı beklerse, bu sağlıklı bir recadır. Bir çiftçi bazen kusur ve gevşeklik yapar, ama buna rağmen yine iyi mahsul almayı beklerse, bu da arzudur. Bir çiftçi de, tüm çiftçilik kurallarını çiğnemesine rağmen iyi mahsul almayı beklerse bu da umniyye ve hayaldir. Fakat eğer bir çiftçi arpa eker de buğday biçmeyi beklerse bu da aptallık ve sefahettir.¹

Birinci ve ikincisi makbuldür. Bir duada şöyle geçer:² *"Allah'ım! Çok uzun arzularımızın arasında senin affın var."*

1 - Serar-i Selat -Melikî-, s.9.

2 - Ebu Hamza-i Somali duasından.

"Sana büyük bir ümit beslemekteyiz."

Fakat üçüncüsünü Kur'an-ı Kerim kınamaktadır. Kitap ehli olanlar şöyle der: "Cennete Yahudiler veya Hıristiyanlardan başkası gitmeyecektir." Kur'an-ı Kerim ise "bu boş bir inanç ve uzun bir arzudur" der.

Dördüncüsü ise aptallıktır; çünkü Allah Teala'nın varlık düzenini bozmasını beklemektedir.

İyi ve mutlu akibet, Allah Teala ve namazla içli dışlı olan, Allah'a tapan insanlarıdır ve namaz kılmaksızın kurtuluş ve saadete ermeyi beklememek gerekir.

22- Namaz, Bütün İbadetlerin Kabulünün Anahtarıdır

Namazın önemi hakkında, "İmam Ali'nin (a.s) Mısır'daki valisine (Muhammed b. Ebubekir) fermanında, namazı ilk vaktinde ve cemaatle kıl; çünkü diğer bütün işlerin senin namazına bağlıdır" diye buyurması yeter.

Rivayetlerde de şöyle geçer: "Namaz kabul olacak olursa diğer ibadetler de kabul olur; ancak eğer namaz kabul olmazsa diğer işler de kabul olmaz."

Diğer ibadetlerin kabulünün namazın kabulüyle ilişkilendirilmesi onun anahtar rolünü ortaya koymaktadır.

Örneğin, trafik polisi sizden ehliyet istediğinde ona başka bir kimlik kartı gösterecek olursanız, doğal olarak kabul etmeyecektir. Şoförlük yapabilmek için

ehliyete sahip olmak gerekir ve ehliyet olmadıkça diğer belgelerin hiç birinin bir etkisi olmaz. Namazın da böyle bir rolü vardır.

22- Namaz, İlk Söz ve Son Vasiyettir

Bazı rivayetlerde şöyle geçer: "Namaz hem peygamberlerin ilk tavsiyesi ve hem de Allah velilerinin son vasiyetiydi." İmam Sadık'ın (a.s) yaşam tarihinde, o hazretin hayatının son anında gözlerini açarak, *"Bütün akrabaları bir araya toplayın"* buyurduğu ve aile fertleri toplanınca, *"Bizim şefaatiniz, namaza gevşek davrananlara ulaşmayacaktır"* dediği yer almıştır.

24- Namaz, İnsanın Kendisini Deneme Vesilesidir

Bir hadiste şöyle geçer: *"Allah yanında makam ve mevkinin ne olduğunu bilmek isteyen, Allah'ın kendi yanında makamının ne olduğuna baksın."*¹

Eğer namazın ezanı senin yanında saygın ve değerliyse, sen de Allah Teala'nın yanında saygınsın ve eğer O'nun emrini yerine getirmek hususunda ilgisiz davranıyorsan senin de, O'nun da yanında da bir makam ve değer yoktur. Ve yine eğer namaz seni fesat ve kötülüklerden alıkoyuyorsa, bu da namazın etkili ve kabul olduğunu gösterir.

1 - Bihar-ul Envar -Beirut baskısı-, c.75, s. 199.

25- Namaz, Kıyametin İlk Sorgusudur

Bir hadiste şöyle geçer: *"Kıyamet günü sorulacak ilk şey namazdır."*¹

1 - Bihar-ul Envar, c.7, s.267, Beyrut baskısı.

İkinci Bölüm

Namazın Ruhu ve Felsefesi

26- Namaz, Allah'ı Anmaktır

Allah Teala Hz. Musa'ya (a.s) şöyle buyurmuştur:
"Beni anmak için namaz kıl."

Kalbî zikir, Allah'ı özel bir şekilde ve tepeden tırnağa vücudun tüm azasının katıldığı özel bir metotla anmaktır.

Abdest alırken hem başımızı meshetmekteyiz ve hem de ayağımızı. Secde ederken hem alnımızı yere bırakmaktayız, hem de ayak parmağımızı, hem dilimiz tesbih etmekte, hem de kalbimiz onu anmaktadır. Secdede gözlerimiz yarı açık bir vaziyette secde yerine dikilmeli, vücudumuzun bazı bölümleri örtülmeli, bel rükuda eğilmeli, "Allah-u Ekber" söylerken eller yukarı kalkmalı; namaz kılan kişinin boynu dikilmeli ve rüku halinde öne doğru uzanmalıdır. Evet, namaz kılarken insanın vücudunun tüm azaları belli bir şekilde Allah'ı anmalıdır.

27- Namaz ve Şükür

Namazın sırlarından biri de Allah Teala'ya şükür etmektir. Kur'an-ı Kerim, "sizi ve atalarınızı yaratan ve varlığınız elinde bulunan Allah'a ibadet edin" buyurmaktadır:

"Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb'inize ibadet edin."¹

1 - Bakara, 21.

İnsanın, velinimetine teşekkür etmesi bir değerdir. Kevser suresinde, "biz sana "Kevser'i=çok miktarda hayır" verdik, o halde namaz kıl buyrulmaktadır": **"Biz sana Kevser'i verdik. Öyleyse Rabb'in için namaz kıl."** Yani bizim nimetlerimize karşı şükretmek için namaz kıl.

Namaz, metodunu Allah Teala'nın beyan ettiği, bütün peygamber ve elçilerin de kendisinden yararlandığı en güzel şükür şeklidir. Namaz, hem ameli, hem rabbani, hem sürekli ve hem de yapıcı bir şükrandır.

28- Namaz ve kıyamet

Kıyamet konusunda insanlar birkaç gruba ayrılmaktadır:

a- Kıyamet konusunda şüphelidirler: **"Eğer öldükten sora dirilmekten kuşkuda iseniz."**¹

b- Kıyametin olacağını zannederler: **"Rablerine kavuşacaklarını sanırlar."**²

c- Kıyamete kesin inanmaktadırlar: **"Ahirete de kesin iman ederler."**³

d- Kıyameti inkâr etmektedirler: **"Ceza gününü yalanlardık."**¹

1 - Hac, 5.

2 - Bakara, 46.

3 - Bakara, 4.

5- Kıyamete kesin olarak inanmaktadırlar; fakat unuttular: "**Hesap gününü unuttular.**"²

Kur'an-ı Kerim, insanların şüphesini gidermek için delil getirmiş, kıyametin olacağını sanan müminleri "farklı" bir şekilde övmüş, kıyameti inkar edenlerden inkarları için delil sunmalarını istemiştir. Beşinci grubun unutmaması için de bir takım hatırlatmalarda bulunmuştur. Namaz, hem şüpheyi gidermekte ve hem de gaflet ve unutkanlıkları hatırlatmaktadır. İnsan her gün en az on defa "**Kıyamet gününün malikidir**" diyerek kıyamet meselesini kendisine telkin etmekte ve hatırlatmaktadır.

29- Namaz ve Hidayet

Her gün namazda Allah Teala'dan bizi doğru yola hidayet etmesini istemekteyiz.

Yabancılar, tağutlar ve vesvese edenler telkin, teşvik, tehdit ve propagandalarla her gün öyle programlar hazırlamaktadırlar ki, ilahî yardımlar olmadan insanın heva ve heveslerden kaynaklanan bu kadar çeşitli programlardan kurtulması, sadece doğru yolda ilerlemesi ve bu kadar çeşitli yollar arasında şaşkın şaşkın gezmemesi imkansızdır.

Bizi doğru yola hidayet et:

1- Allah ve velilerinin yoluna.

1 - Müddessir, 46.

2 - Sâd, 26.

- 2- Her türlü hata ve sapmadan uzak olan yola.
- 3- Onu planlayanın beni seveceği yola.
- 4- İhtiyacım olan yola.
- 5- Beni cennete ulaştıracak yola.
- 6- Üzerinde öldüğümde şehid sayılacağım yola.
- 7- Sağlam fıtratla uyum içerisinde olan yola.
- 8- Semavî ve bilgimizin üstündeki yola.
- 9- İnsanın hareket ettiğinde şüphe etmeyeceği yola.
- 10- İnsanı pişman etmeyen yola.
- 11- Bütün yollardan düz, yakın ve açık olan yola.
- 12- Ve nihayet peygamberlerin, şehidlerin, salihlerin ve siddıkların yoluna.

Bunlar, tanınması zor olan hak ve doğru yolun nişaneleridir. Onda yürüyebilmek ve sapa sağlam kalabilmek için ilahî imdatlara gerek vardır.

30- Namaz, Şeytanlarla Savaşır

Hepimiz "mihrap" kelimesinin ne anlama geldiğini bilmekteyiz. Bu kelime Kur'an-ı Kerim'de de Hz. Zekeriya'nın namazı hakkında geçmiştir: "**Zekeriya mihrapta durmuş namaz kılarken.**"¹

Namaza durmaktan "mihrapta durmak" diye tabir edilmiştir. Mihrabın sözcük anlamı ise savaşır; çünkü namaz ve ibadet mihrabında durmak da İblis'le savaşır.

1 - Âl-i İmran, 39.

31- Mihrap, Savaş Yeridir

Eğer insan, her gün birkaç defa ismi "mihrap", yani savaş (şeytanlar, heva ve hevesler ve tağutlarla savaş) olan bir yerde duracak olursa bu kelimenin telkininin insan ve toplumdaki etkisi ne olabilir?

Günümüzde yanlış bir kültür gereği mihrapları süslemekte, altın, mücevherat, gül, dal ve çinilerle sahne tümüyle tersine dönüştürmekte ve şeytan oradan kaçacağına, aksine tamamen oraya yerleşmektedirler.

Bir gün Resulullah (s.a.a) Hz. Fatıma'ya (s.a) şöyle buyurdu:

"Bu perdeyi gözlerimin önünden uzaklaştır; namazda perdenin desen ve renkleri dikkatimi dağıtmaktadır."

Fakat bu gün biz, mihrapları çini ve mermer taşlarıyla süslemek için çok miktarda para harcamaktayız. İslam her ne kadar derin, ama sade tanıtılırsa daha fazla bir cazibesi olacaktır. Biz bu süslerle kaç kişiyi camiye çekebildik? Ve eğer bu teşrifatların bütçesini gerekli ihtiyaçlarımıza harcamış olsaydık kaç kişiyi çekebilirdik?

32- Halsizleri Harekete Geçirelim (Teşvik Edelim)

İmam Rıza (a.s) cemaat namazının felsefesi hakkında şöyle buyurmaktadır: "Cemaat namazının etkilerinden birisi halsiz insanları teşvik etmektir. Örneğin, İmam Mehdi'nin (a.f) kutsal adı anıldığında o

hazreti sevenler ve ona aşk besleyenler saygıyla ayağa kalkarlar. Dolayısıyla, halsiz insanlar onların ayağa kalktıklarını görünce kendileri de ayağa kalkarak saygı gösterirler. Bu, halsiz insanlar için ameli bir teşviktir.

33- Namaz Hz. Musa'ya (a.s) Verilen İlk Emirdir

"Muhakkak ben, (evet) ben Allah'ım, benden başka ilah yoktur. O halde yalnız bana kulluk et ve beni anmak için namaz kıl."¹

Hz. Musa (a.s), eşiyle birlikte giderken bir ateş görünce eşine, "ısınmak için ateş getirmeye gidiyorum" dedi ve hareket etti. Tevhid hitabı geldi:

"Muhakkak ben, (evet) ben Allah'ım" Tevhidden sonra **"...Namaz kıl"** emrini verdi.

Namazla tevhidin çok yakın bir ilişkisi vardır; tevhid bizi namaza çekmekte ve namaz da bizde tevhid ruhunu canlandırmaktadır.

Namazın her rekatında, rükudan sonra, her secdeden sonra, her namazdan sonra ve her namaza başlamadan önce "Allah-u Ekber" söylemek müstehaptır. Her namazda getirdiğimiz tekbirler, secde ve rükuda söylediğimiz tesbihler ve yine üçüncü ve dördüncü rekatlarda söylediğimiz "La ilahe illellah=Allah'tan başka ilah yoktur" zikri; bütün

1 - Tâhâ, 14.

bunların hepsi tevhid ruhunu canlandırmak ve iman ruhunu cilvelendirmek içindir.

34- Namazı Terketmek Bütün Fesatlara Yönelişin Zeminidir

"Onlardan sonra yerlerine öyle bir nesil geldi ki, namazı zayi ettiler, şehvetlerine uydular."¹

Peygamberlerden sonra, onların yerine geçen bir grup namazı zayi ettiler ve şehvetlerine uydular.

Bu ayette, önce namazın zayi oluşu ve sonra şehvet tuzağına düşüş söz konusu edilmiştir: Namaz Allah Teala'yla bağlantı ipi olduğu için, bu ip kopacak olursa, aynen kırılınca taneleri dağılan ve kaybolan tespih gibi yokluk vadisine düşmek kesindir.

35- Bütün İlahi Dinlerin Namazhanelerini Korumak İçin Hatta Can Vermek Bile Sakıncasızdır

Hac suresinin 40. ayetinde şöyle geçer:

"Eğer Allah'ın bazı insanları diğer bazısıyla savunması olmasaydı, içlerinde Allah'ın ismi çok anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescidler yıkılırdı."²

1 - Meryem, 59.

2 - Hac, 40.

Her halükârda, hatta can vermek pahasında da olsa namaz ve ibadet yerini korumak gerekir.

36- Taharet ve Kalp Sağlığı

Aziz İslam dini namaz için abdest, gusül ve teyemmümde zahirî tahareti şart koşmuştur. Namazın kabulü ise batinî taharete bağlıdır.

Kur'an-ı Kerim defalarca kalp temizliğine işaret etmiş ve ancak selim kalbin Allah Teala'nın huzuruna çıkabileceğini vurgulamıştır. İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki, "selim kalp, içinde şek ve şüphe olmayan kalptir."

Bir hadiste, "*Allah sizin ruhunuza bakar, cisminize değil*" şeklinde geçmektedir. Namazın da Kur'an-ı Kerim gibi bir zahiri ve bir de batını vardır. Bizim yaptığımız şey, eğer doğru bir şekilde yerine getirilmiş olursa namazın zahirini ilgilendirir ve bu ise onun batınına giriş için zemin olmalıdır:

Aşk ve marifetle kılınan namazı

İhlas ve muhabbetten kaynaklanır.

Huzu ve huşuyla kılınan namazı

Gurur, kibir, riya, sum'a¹ ve habt'tan² uzak bir namazı yapıcı ve insanı harekete geçirici namaz...

1 - Sum'a: İnsanın yapmış olduğu iyi ameli diğerlerine duyurması.

2 - Habt: Amelin batıl olması.

Heva heves ve hastalığı olmayan bir namaz...

Bir bölümünü anlayıp yazdığımız ve dediğimiz namaz, bu satırların yazarının ömründe hatta bir rekatını bile yerine getirme liyakâtini bulamadığı namazdır.

Kapsamlı ve zıt etkenleri engelleyecek bir şekilde yerine getirmeyi hepimizin arzuladığı namaz.

Üçüncü Bölüm

Namazın Manevî Boyutları ve İçeriği

37- Namaz ve Sadakat

Birisini seven kimse, onunla konuşmayı da sever. Dilleriyle Allah'ı sevdiklerini söyleyip de namaza ilgisi olmayan kimseler bu iddialarında sadık değillerdir. Namaz, insanın sözlerinde ortaya koyduğu taahhüdünün ölçücüdür. İşte bu nedenledir ki münafığın namazında da diğer amelleri gibi sadakat yoktur.

38- Namaz ve Güzellik

Kalp huzuru, manevî huşu ve insanın kendisini namaza odaklaması İslam dininin tavsiyesi ve müminin belirtilerindedir. Eğer insan tamamen kendini adapte ederek namaz kılmazsa kabul olmaz; namazın ancak kalp huzuruyla kılınan miktarı kabul olur. Ayrıca, İslam dini namazı güzel koku ve gül suyu sürülmüş en güzel, temiz ve yeni elbiseyle ve ruhî sükunetle kılmayı tavsiye etmiştir.

Bir rivayette şöyle geçer: "İmam Seccad (a.s) böyle temiz ve güzel bir şekilde namaza giderken halkın, "sanki düğüne gidiyor!" demeleri üzerine, İmam (a.s) güzellikleri yaratanla randevum var," dedikten sonra, "Müslüman kadınlar mümkün mertebede namazda kendilerini süslesinler, yani namaz kılarken az da olsa takılarını taksınlar", diye devam etti.

39- Namaz Bereketli Bir Muameledir

Allah Teala buyuruyor ki: "**Öyle ise beni anın ki, ben de sizi anayım.**"¹

Bizim Allah'ı anmamızın O'na bir yararı yoktur; fakat Allah'ın bizi anması, bize lütfünü nasip eder, hatalarımızı bağışlar, duamızı kabul eder ve sıkıntımızı giderir. O'nun bize lütfü son derece değerli ve bereketlidir. O halde, namazda Allah'ı anmakla, değeri pek az olan anma karşısında çok değerli lütfü kazanmış oluruz.

O halde biz öyle birisini anmış oluruz ki, anışımızın O'na hiçbir yararı yoktur; çünkü: "**Allah, bütün alemlerden zengindir** (kimseye muhtaç değildir)."²

Fakat bu vesileyle Allah'ın bizi anmasını sağlamış ve gerçekte tüm kemalleri kazanmış oluruz ve bu ise Allah Teala'nın bizi davet ettiği bereketli bir muameledir.

40- Günümüzün sanayi dünyası o kadar ilerlemesine rağmen ruh huzuru sorununu halledememiştir. Psikolojik hastalıkların rakamı ve sinir hapi kullanım oranı gittikçe artmaktadır. Allah'ı anmak, Allah'a iman, onunla ünsiyet

1 - Bakara, 152.

2 - Âl-i İmran, 97.

kurmak, O'na aşk beslemek ve tevekkül etmek dışında hiçbir şey insana huzur vermiyor.

Evet, namaz Allah'ı anmaktır ve yalnız Allah'ı anmakla kalpler huzur bulur.

Herkesin, güç, servet ve bilgiye sahip olmasına rağmen huzur olmayan tanıdığı birileri vardır. Bunun karşısında, acı ve tatlı olayları kabullenip onları mantıklı bir şekilde yorumlayan, varlık aleminin kaynağına inanmaları nedeniyle huzurlu bir kalbe, özel bir inanç ve görüşe sahip fakir kişiler vardır.

Evet, Allah'ı anmakla kalpler huzur bulur ve Allah'ı anmanın en güzel yolu ise namaz kılmaktır. Günümüz insanının eksikliği bilim ve ihtisas değil, kalp huzurudur. Ne Firavunlarda ve süper güçlerde huzurlu bir kalp var, ne de Karunlarda ve Ebu Leheblerde, ne iki yüzlü münafıklarda ve ne de para ve güce dayalı ulemeda. Asrımızda gördüğümüz huzurlu bir kalbe sahip olan tek kişi İmam Humeyni (r.a) idi. H.ş. 1357 yılının Behmen ayının 12'sinde İran'a gelmek için uçağa binince, haber ajanının, "Şimdi ne hissediyorsunuz?" sorusuna, "hiçbir şey!" cevabını vermişti. (Bu "hiçbir şey" İslam irfanında derin bir anlam taşımaktadır.) Oysa henüz Şah düzeni ayakta ve İmam'ın bindiği uçağın düşürülme ihtimali vardı. İmam (r.a) vasiyetinde de, "Ben huzurlu bir kalple Allah'a gidiyorum!" yazmıştı. Bu kalp para, makam ve güçle huzur bulmaz; aksine, ancak Allah Teala ile

bağlantı kurmakla huzur bulur ve bunun ise en açık tecellisi namazdır.

41- Namaz, İman Demektir

Sadr-ı İslam'da, halk yaklaşık 15 yıl Beytulmukaddes'e doğru namaz kıldıktan sonra (Bakara suresinde belirtilen nedenlerle) kıblenin Ka'be'ye çevrildiğini görünce, "geçmiş namazlarımız ne olacak?" diye kafalarında soru oluştu. Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna gelerek sorularını dile getirdiler. Bunun üzerine, namazlarının kabul olduğunu ve Allah Teala'nın onların geçmiş namazlarını zayi etmeyeceğini bildiren ayet nazil oldu. Fakat ayet, "**Allah sizin imanınızı zayi edecek değil**"¹ buyuruyor. Yani, "namazlarınız batıl değil, doğrudur" demesi gerekirken, "imanınız zayi olacak değil" buyuruyor ve bu ise namazın iman demek olduğu ve namazı terk etmenin imanı terk etmek anlamına geldiği anlamındadır.

42- Namaz ve Allah Teala'nın Yüceliği

Namazda söylenmesi farz olan ilk kelime, "Allah-u Ekber" kelimesi, yani Allah Teala'yı büyük bilen kimsenin O'nun dışında her şeyi küçük görmesidir.

Evet, uçağa binenler, uçak havalanınca yerdeki büyük evleri, hatta mahalleleri ve şehirleri küçük

1 - Bakara, 143.

görürler; uçuş her ne kadar yukarıdan yapılırsa yer de bir o kadar küçük görünür.

Bir insanın gözünde Allah Teala büyük olursa O'nun dışındaki şeyler pek fazla değer taşımaz; tağutlar, güçler, mal ve makamların artık bir değeri olmaz.

Emirulmüminin Hz. Ali (a.s) Nehc-ul Belağa'da muttakilerin sıfatını açıklarken şöyle buyuruyor:

*"Onların gözünde yaratan büyü, O'nun dışındakiler ise küçülür."*¹ Dünyanın değeri gözümüzde azaldıkça ona bağlılığımız da bir o kadar azalır ve bu durumda da doğal olarak mal ve makam için bu kadar cinayet ve suç işlemeyiz.

İmam Humeynî (r.a), "Amerika hiçbir halt edemez" buyuruyordu.

Bu boş ve slogan niteliğinde bir tehdit değildir; bir ömür Allah'ın büyük ve yüce olduğuna inanan bir kimsenin gözünde Amerika küçülür ve her olay ona basit gelir.

Hz. Zeyneb-i Kübra (s.a) Aşura günü, *"Rabb'imiz! Bu azı bizden kabul buyur"* demiştir.

Kerbela olayı ve İmam Hüseyin'in (a.s) şehadeti çok büyük ve elim bir hadiseydi; fakat Allah Teala'yı büyük gören o olayı da küçük görür.

1 - Nehc-ul Belağa, Muttakin hutbesi.

"Kerbela'da ne gördün?" diye soran Emevi hükümetine cevap olarak, "*Ben güzellikten başka bir şey görmedim!*" dedi. Ariflerin gözünde, Allah Teala'nın bütün işleri hikmet üzerine olup hepsi terbiye ve güzellik doğrultusundadır.

43- Namaz ve İhlas

Yakın olma kastı, namazın doğruluğunun şartıdır; hatta eğer namazın farz veya müstehap amellerinden olan bir hareket veya kelimeyi Allah'tan başkası için yapacak olursa namaz batıl olur ve eğer namazın zaman veya mekanını Allah'tan başkası için tayin edecek olursak namaz batıl olur ve hatta namaz kılariken aldığımız tavır ve tutum O'ndan başkası için olursa yine namaz batıl olur.

Dolayısıyla, namaz, ancak insanın Allah dışında biç bir türlü niyetinin olmaması ve yakınlaşma kastını namaza başladığı andan bitirinceye kadar devam ettirmesi durumundan ibadettir. Şüphesiz, insan bu kadar naz u nimet ve dünyevî cazibeler arasında her şeyi gönlünden çıkarıp ruhunun manevî ipini Allah Teala'nın mukaddes zatına düğümler ve diğerlerinin giriş kapısını kapatacak şekilde O'nunla samimi olursa çok önemli bir değer elde etmiş olur.

Biz namazda "iyyake na'budu ve iyyake nestain=yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz" cümlesini söyleyerek halisane bir

şekilde kulluğumuzu itiraf eder ve bu ihlası Allah'tan isteriz.

44- Namaz Ölçüdür

Kur'an-ı Kerim buyuruyor ki: "**Doğrusu namaz Allah karşısında huşu edenlerden başkasına ağır gelir.**"¹

Bunu göz önünde bulundurarak, namazın bize ağır geldiğini gördüğümüzde, Rabb'imize karşı huşu ruhuna sahip değiliz olmadığımızı ve huşunun olmayışının da ilgisizlik ve kibrin zemini olduğunu anlamamız gerekir.

İmam Seccad (a.s) Ramazan ayının seherlerinde okunan Ebuhamza-i Sumalî duasında namazın ağırlığının felsefesini inceleyerek buyuruyor ki:

Allah'ım! Neden namaz kılarken şen değilim?

Yoksa beni kendi katından kovmuş musun?

Veya boş konuşmalarımdan dolayı muvaffakiyetim mi azaldı?

Veya beni sadık bilmiyor musun?

Veya kötü arkadaş mı beni etkilemiş?...

Her halükârda, namazın ağır gelmesi mümin için tehlike belirtisidir.

1 - Bakara, 145.

45- Namaz Herkesin Yüzüne Açık Olan Bir Lütuf Kapısıdır

Kişilerin ya hiç lütfü yoktur ya da lütufları çok az ve sınırlıdır, ya lütuflarını başkalarına ulaştırmazlar, ya da bin bir minnetle çok az bir muhabbetleri vardır ve eğer bir lütufta bulunacak olsalar kendilerinden azalır. Fakat Allah Teala'nın:

1- Lütfü sonsuzdur.

2- Lütuf kapısı herkesin yüzüne açıktır.

3- İçeri girmeye davet de etmiştir.

4- Diğerlerinin kendisinin lütuf kapsamına girmesine de sevinir

5- İnsanları eli boş kabul eder; onlardan hediye beklemez.

6- O'nunla bağlantı kurmak ve lütuflarından yararlanmanın ne belli bir zamanı ve ne özel bir mekanı var, ne bir vasıtaya, ne kefile, ne aracıya gerek var ve ne de başka bir şartı; sadece sadakat ve samimiyet yeterlidir.

Samimi bir şekilde saptığımızı ikrar edip, samimi bir şekilde istemeliyiz O'ndan.

46- Namaz Tekrar Değil, Miraç ve Derinlere İniştir

Namazı tekrar bilenlerin tam aksine, namaz yükseliş merdivenidir; her ne kadar kalp huzuruyla kilacak olursa insanı o kadar yukarı çıkarır. Her ne

kadar görünüşte rüku ve secdeler tekrarlınsa da gerçekte merdivenin basamakları gibi attığımız her adımla gökyüzüne daha da yaklaşmaktayız ve yere vurduğumuz her kazmayla daha da bir suya yaklaşmaktayız.

Her ne kadar fazla Kur'an okursak bir o kadar yeni noktalara ulaşırız ve her ne kadar hoş kokulu bir gülü koklarsak o kadar fazla lezzet alırız.

Her ne kadar haccederseniz bir o kadar yeni sırlarla karşılaşırız.

Her halükârda, namaz görünüşte tekrar, ama gerçekte derin ve yeni bir şeydir, yükseliştir.

Dördüncü Bölüm

Namazın Terbiye Yönleri

47- Namaz ve Tabiat

Namaz sadece kalbî bir yöneliştir; insanlarla birlikte ve tabiattan yararlanarak yapılması gereken bir ameldir: Namaz vaktinin girip girmediğini bilmek için gökyüzüne bakmak, kıbleyi bilmek için yıldızlara, pâk, mutlak, temiz ve helal olduğunu tespit etmek için suya, secde ve teyemmüm için gerekli şartlara sahip olup olmadığını anlamak için toprağa bakmak gerekir. Tabiat olmaksızın ibadet yapmak imkansızdır. Resul-i Ekrem (s.a.a) sabahları gökyüzüne ve yıldızlara bakarak düşünür ve "**Rabb'imiz, sen bunu batıl (boşuna) yaratmadın**) buyurur ve sonra da namaza dururdu. Doğa hakkında düşünmek Allah'ı tanımanın yollarından biridir. Saadî der ki:

"Alınan her nefes hayat verir, dışarı çıkınca da ferahlandırır zatı. O halde her nefeste iki nimet var ve her nimet de şükürü gerektirir."

Evet, yaşam nefes alıp vermeye bağlıdır. Fakat İmam Sadık (a.s) buyuruyor ki: "*Her nefeste binlerce nimet var.*" (iki nimet değil). Çünkü insanın nefes almasında yaprağın rolü var. Bitkiler karbondioksit gazını oksijene çevirmezse nasıl nefes alabiliriz? İnsanın her nefesinde belki hatta denizdeki balinaların da rolü vardır; çünkü her gün okyanuslarda küçük küçük büyüklü milyonlarca canlı ölmektedir. Balinalar onları yutup denizleri temizlemezlerse sular kötü kokar, bozulur; sular da bozulacak olursa insan nefes almakta problem yaşar. Dikkat ettiğiniz gibi nefes almamız için

hem ağaçların yaprağının ve hem de okyanuslardaki balinaların iş birliği yapmaları gerekiyor; fakat ne yazık ki biz tabiat ve varlığın sırlarından gafiliz!

İslam dininde tabiatın cilvelerine bakmak en büyük ibadet sayılmaktadır; toprağı, suyu, gökyüzünü ve bitkileri düşünmek ibadettir; fakat namazda tabiattan yararlanma şekli ve miktarı sınırlıdır. Erkekler namaz kılariken altın ve ipek kullanamazlar; Allah Teala'nın huzurunda tekebbür elbisesi giymek ibadet ruhuyla bağdaşmaz. Toprağın üzerine secde etmek ibadettir; fakat yiyeceklerin üzerine secde de Allah'a tapmak değil, mideperestlik söz konusudur. Tabiata dikkat etmek doğrudur, tabiatta boğulmak değil. Tabiat durak değil, bir geçiş yeridir. Deniz suyu, üzerinden gemilerin geçmesi içindir, suyun gemiye dökülmesi ve herkesin boğulması için değil. Güneş insanların ışığından yararlanması içindir, güneş ışığına bakarak kör olmak için değil.

48- Namaz ve Eğitim

İnsan, namazını doğru olarak kılabilmesi için bir takım eğitimlerden geçmesi gerekir. Kur'an-ı Kerim'in Arapça kelimelerini telaffuz etmeyi öğrenmek, hükümleri bilmek, kıbleyi, tahareti, gusül, abdest, namazın şartları ve ön hazırlıklarını öğrenmek, cami ve vakıf hükümlerini bilmek, şüphe veya namazın bir bölümünü ve şartlarını unutmaması durumunda yapması gereken vazifeleri öğrenmek; bu eğitimler fıkıh, eğitim ve öğretimi derinleştirir ve canlılık kazandırır.

49- Namaz ve Edep

Bir kimse ezan sesini duyup da namaza karşı ilgisiz davranırsa bir nevi edepsizlik yapmış olur.

İslam dininde edepli bir vaziyette namaza durmamız emredilmiştir, eller bacakların üzerinde, beden sakin, gözler secde yerine dikili, yeni, temiz ve güzel kokulu elbiselerle namaz kılmalıyız. Eğer namazı cemaatle kılıyorsak diğerlerinden ileri veya geri kalmamalı ve diğerleriyle uyum içerisinde olmalıyız. İmanın makamını korumalı, ondan önce bir şey yapmamalı, rüku veya secdeye gitmemeliyiz ve hatta namazın zikirlerini de imamdan önce söylememek daha iyidir. Bu hareketlerin tümü insanda edep ve itaat ruhunu güçlendirir; o da dalkavukluk, kendini kaybetme, teşrifata dayalı ve ruhsuz değil, tanıma, muhabbet ve tevazu gibi değerler esasınca...

Resulullah'tan (s.a.a) rivayet edilen bir hadiste, o hazretin namazın secdelerini çok acele bir şekilde yerine getiren bir adam hakkında *"Tıpkı gagasını yere vuran karga gibi"* buyurduğu yer almaktadır.

50- Namaz ve Değerleri Canlandırmak

Cemaat imamının adil, namazı doğru okuması ve toplumda sevilmesi dışında, hadiste, halkın imamlığını kalben kabul etmediği halde cemaate imamlık yapan kişinin namazının kabul olmadığı geçer. İslam dini, namazın ilk saflarında yer alan kimseler için bir takım üstün sıfatlar sıralamıştır; bu sıfatlar manevî değerleri

canlandırmaktır; yani toplumda imamet, adalet ve takvaya diğerlerinden daha yakın olan kişiye saygı gösterilmeli ve böyle bir kişi diğerlerinden öne geçmelidir.

51- Doğumdan Mezara Kadar Namaza Çağrı

Bebek dünyaya gelince kulağına ezan okunması tavsiye edilmiş ve öldüğü zamanda da onun için namaz kılınması farz kılınmıştır. Doğumdan mezara kadar böylesine insanla birlikte olan hiçbir ibadet yoktur.

52- Toplumsal Olaylarla Birlikte Namaz

"Sabır ve namazla yardım dileyin."¹

Bir hadiste şöyle geçer: *"Hz. Muhammed (s.a.a) ve Hz. Ali (a.s) bir sorunla karşılaştıklarında namaza dururlardı."*

53- Anne-Babanın Çocuklarına Karşı En Büyük Sorumluluğu Onlara Namazı Öğretmektir

Namazı öğretmek, rivayetlerde anne ve babanın en önemli vazifelerinden sayılmıştır. Çocukları üç yaşından itibaren "la ilahe illellah" gibi zikirlerle tanıştırmaları gerekir. Bir süre sonra onları yanlarında oturtup yavaş yavaş onları namaza hazırlamalıdır. Kur'an-ı Kerim'de Allah Teala, büyük peygamberlerin, çocuklarının namazına karşı çok hassas ve ciddi

1 - Bakara, 45.

olduklarını buyurmaktadır. Allah Teala Resul-i Ekrem'e (s.a.a) buyuruyor ki: "**Ailene namazı emret, kendin de ona dayan.**"¹

Kur'an-ı Kerim sözüne sadık olan İbrahim'i şöyle övüyor: "**Halkına namaz kılmayı emrederdi.**"²

Lokman Hekim oğluna namazı tavsiye ediyordu: "**Oğulcağızım namazı kıl, iyiliği emret.**"³

Hz. İbrahim (a.s) dua eder ve derdi ki: "**Rabb'im, beni ve zürriyetimden bir kısmını namazı kılan yap.**"⁴

54- Allah'ı Anmak ve Namazdan Yüz Çevirmenin Kötü Sonuçları

Namaz Allah'ı anmaktır ve Allah'ı anmayı unutan kimsenin ise kötü bir yaşamı vardır: "**Ama kim beni anmaktan yüz çevirirse, onun için de dar bir geçim vardır.**"⁵

Bir çoklarının namaz kılmadıkları halde iyi bir yaşamı olduğunu söyleyebilirsiniz. Fakat onların yaşamlarında yeteri kadar şefkat, sefa ve huzur olup olmadığına, bir durumla karşılaştıklarında ne kadar

1 - Tâhâ, 132.

2 - Meryem, 55.

3 - Lokman, 17.

4 - İbrahim, 40.

5 - Tâhâ, 124.

perişan olduklarına ve insanlara hangi gözle baktıklarına, takva ve adaletin onların yanında konumunun ne olduğuna, ruhlarının neye bağlı olduğuna ve geleceklerinden ne kadar emin olduklarına bir bakın.

Istırap ve psikolojik heyecanlar, ailevî sarsıntılar, bir anlık düşüncesiz kararlar, asap zaafı, karamsarlık, gurbet ve yalnızlık hissi, fesat ve çirkinlik, cinayet sayısındaki artış, çocukların evden kaçışı, boşanma sayısının fazlalığı, kendini kaybetmek, korku ve benzerleri namaz olmayan bir toplumda mı fazladır, yoksa namaz kılınan bir toplumda mı?

55- Namaz ve Tevekkül

Namazda defalarca "Bismillahirrahmanirrahim" söyler ve kendimize telkin ederiz.

"Bismillah"taki "ba" harfi medet ve tevekkül şifresidir. O'nu anarak başlamak, O'nun sonsuz gücünden yardım almamızın ve O'na tevekkül etmemizin belirtisidir. O'nu anmak O'na sevgi ve aşkımızın belirtisidir; O'nu anmak, diğerlerini değil; O'na bağlı olmak; başkalarına, güçlere ve putlara değil.

56- Namaz ve Yüce Ruha Sahip Olmak

İnsan namazda tüm varlıkları düzene koyan Allah Teala'ya hamd ve sena etmektedir.

Allah Teala bütün rahmet ve bereketlerin kaynağıdır; kıyamet gününün malikidir. Böyle kutlu bir

zata hamd ve sena eden bir kimse hiçbir zaman alçak şeylere ve içi boş güçlere sena etmez.

Kalp huzuruyla, varlık aleminin yaratıcısına hamd ve sena eden bir dil artık liyâkati olmayan bir kimseye sena etmez. İmam Hüseyin'in (a.s), "*Resulullah'a (s.a.a) ulaşan ve Zehra'nın (s.a) eteğinde büyüyen birisi asla Yezid'e biat etmez.*" buyurduğunu unutmayalım.

Evet... O'nu övmek gerekir, diğerlerini değil, O'na hamd ve sena etmek gerekir, zorba güç sahiplerine değil; alemlerin Rabb'i, Rahman, Rahim ve kıyamet gününün maliki olmasından dolayı O'na hamd ve sena edilmelidir.

Diğerleri kim ve nedirler ve ne güçleri var ki onlara hamd ve sena edelim? Özellikle Müslüman, zalim medhedilecek olursa Allah'ın arşının titrediğini bilmektedir.

Dolayısıyla, onu övmek bize öyle yüce bir ruh verir ki artık bir daha diğerlerini övmeye razı olmayız ve bu büyük bir ruha namaz ve Allah'a hamd ve sena etmekle kavuşabiliriz ancak. Kalp huzuruyla namaz kılmayan ve namazın tadını alamayanlara ne yazık!

57- Namaz ve Velayet

"Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna" cümlesinde Allah Teala'dan bize, kendisinin lütufta bulunduğu ve O'nu tanıyıp O'na aşk besleyen, O'nun yolunda hareket edip direnen ve asla O'ndan

ayrılmayan kimselerin yolunda hareket etmeyi olgu ve örnek kılmasını dilemekteyiz.

Kur'an-ı Kerim Nisâ suresinin 69. ayetinde, Allah Teala'nın kendilerine nimet verdiği dört gruptan bahsedilmektedir: Peygamberler, şehitler, siddıklar ve salihler.

İnsan namazda bu gruplara sevgi ve saygısını belirtmektedir. Evet, gerçek nimet, iman ve Allah Teala'yla bağlantı kurmak, O'nun rızası doğrultusunda hareket etmek ve O'nun için feda olmaktır. Maddî nimetlerden hayvanlar da yararlanmaktadır: **"Sizin ve dört ayaklı hayvanlarınız için bir meta."** İnsana değer kazandıran şey manevî makamdır.

Yoksa, insan cismî bakımdan diğer varlıklardan daha zayıftır; **"Acaba yaratılış bakımından siz mi daha sağlamsınız, yoksa gökyüzü mü?!"**

Evet, günümüz dünyasında insanın çabucak gelip geçici refah ve huzur için her türlü keşifler yapılmıştır; fakat insan ve insanîyet halâ arzulanan bir şeydir. Bu nedenle, namazda, ilahî terbiyeye uygun olarak, Allah Teala'dan bizi, manevî nimetten ibaret olan gerçek nimete ulaşanların yoluna hidayet etmesini istemekteyiz.

58- Namaz ve İlim

Kur'an-ı Kerim, gökyüzündeki varlıkların ve kuşların namaz ve tesbihi hakkında buyuruyor ki: **"Hepsi O'nun salavat ve tesbihini bilir."** Başka bir

yerde ise buyuruyor ki: "**Ne dediğinizi bilin.**" Bir başka yerde ise, namazda ne dediğinizi bilmek için sarhoşken namaz kılmayın buyrulmaktadır. Bu emir, namazda bilinçli olmaya işaret eder. İşte bu nedenle, "alimin ibadeti abidin ibadetinden daha üstündür", denilmiştir.

İslam dininde tacirlere "*önce fıkıh, sonra ticaret*" buyrularak önce helal ve haramı öğrendikten sonra ticarete girilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Namaz eğitiminde de, bilinçli olarak namaz kılmaları için yeni nesle namazın sırlarını öğretmemiz gerekiyor.

59- Namaz ve Tembih

Namazdan baskı ve toplumsal tembih etkeni olarak yararlanılabilir. Kur'an-ı Kerim şöyle buyuruyor: "**Onlardan ölen birinin üzerine asla namaz kılma, onun kabri başında durma.**"¹

Mukaddes cihad günlerinde, bir genç, "Eđer şehid olacak olursam birbirlerine kūs olan o iki grup barışmadıkça beni defnetmeyin" diye vasiyet ederek insanların arasını bulmak için kendi mukaddes kanından yararlandı. Oysa, "Eđer şehid olacak olursam falan adam veya filan grubun cenazemi teşyi etmeye gelmesine razı olmam" diyerek fitne ateşini artırıp kinleri derinleştirebilirdi de.

1 - Tevbe, 84.

60- Namaz ve İhtiyaç

Uğraşı ve çabanın fazla olduğu yerde namaza duyulan ihtiyaç da artmaktadır.

İnsan normalde geceleri geçim işleriyle uğraşmaz; işte bu nedenle yatsı namazının vaktinden sabaha kadar insana farz olan bir başka namaz yoktur; fakat insanın manevî ihtiyacı gündüz daha fazladır. Heva ve hevesler, zorbalar, cilveler, hileler ve bütün uçurumların gündüzleri bambaşka bir cilvesi vardır. Dolayısıyla günün başında ve sonunda namaz kılınması gerekiyor; hele günün ortası için özel bir emir vardır:

"Gündüzün iki tarafında (sabah, akşam) namaz kıl."¹

"Namazları ve orta namazı koruyun."²

Sizler, münafıklar gibi namazı terketmek için havanın sıcaklığını bahane etmeyin.

İnsan boş günlerde daha fazla fesatla karşılaşır;

Cuma günü, tatil ve insanın boş olduğu bir gündür; işte bu nedenle Cuma namazı emredilmiş ve o gün namaz kılmak özellikle vurgulanmıştır. Şayet kızlar ince ve zarif bir ruha sahip olmaları nedeniyle toz ve fesat onların zarif ruhuna daha çabuk yansdığı için kızların namazı dokuz yaşında başlar ve yine, sürekli

1 - Hud, 114.

2 - Bakar, 238.

insanın karşılaştığı fazla sorunlar karşısında daha fazla namaz kılmak tavsiye edilmiştir.

"Sabır ve namazla yardım dileyin."¹

Her halükârda, namaz programı ihtiyaçlar, zamanlar, ruhî ve manevî zarafetlerle tamamen uyum içerisindedir.

61- Namaz, Günah Seli ve Tufanı Karşısında Sağlam Bir Barajdır

Namaz merkezi olan bir yerden şeytanlar çekilirler ve namaz bağının koptuğu yerde ise tüm kemalatlara dağılır.

Kur'an-ı Kerim buyuruyor ki: **"Namaz çirkinlik ve kötülüklerden meneder."**²

Namaz kılan bir kişi gevşek olamaz, elbisesi ve durduğu yer haram, bedeni çirkef ve lokması bulaşmış olamaz.

Namaz kılan kimse, namazının doğru olması için sıkı bir şekilde gözetim yapmak zorundadır.

Allah Teala ile bağlantı kurmak insana öyle bir mukaddes ruh verir ki onu günah işlemekten uzaklaştırır, haya sahibi kılar. Ne zaman ve nerede birinin camiden çıkıp kumarhaneye veya fesat merkezlerine gittiğini gördünüz veya duydunuz? Ne

1 - Bakara, 45.

2 - Abkebut, 45.

zaman ve nerede birinin Allah'ın evinden çıkıp hırsızlık yapmak için insanların evine girdiğini gördünüz veya duydunuz?! Aksine, eğer insan namazı zayi ederse her türlü fesat ve şehvetlere yönelecektir.

Kur'an-ı Kerim buyuruyor ki: "Onlardan sonra yerlerine öyle bir nesil geldi ki, namazı zayi ettiler, şehvetlerine uydular."¹

Evet, buyuruyor ki, peygamberlerden sonra onların yerine öyle bir nesil geldi ki, namaz kılmadılar veya kötü kıldılar veya geç kıldılar ya da bazen kılıp bazen zayi ettiler ve şehvetlerine uydular.

Resul-i Ekrem'in (s.a.a) şöyle buyurduğu rivayet edilir: *"Altmış sene sonra öyle insanlar iş başına geçecekler ki namazı zayi edecekler."* Bu da yukarıdaki ayetin tarih boyunca böyle olacağını gösterdiğine işaret eder.

Namaz insan ile Allah arasındaki ilahi bir bağıdır. Namaz sayesinde Allah Teala'yla bağlantı ve ona iman güçlenir; namaz Allah ile samimiyetin nişanesidir. İnsan sevdiği kimseyle daha fazla konuşmak ister.

Bir hadiste, *"Allah'ı sevdiğini söyleyip de seher vakitleri ıssız bir köşeye çekilerek O'nunla münacat etmeyene şaşarım"* buyrulmaktadır.

Eğer insanın eli Allah velilerinin elinden kopacak olursa zorbalara eline geçer.

1 - Meryem, 59.

Eğer insan Allah'a tevekkül etmezse şehvetlere sığınır; kendini satar.

Ve eğer insanın Allah ile olan kalbi bağları ve imanı kesilecek olursa o zaman başkalarına bağlanır. Namazda ilişkiler sıcaklaşır, ilahi lütuf ve rahmet insana telkin olur, zihinlerde ahiret canlanır, Allah'ın doğru yolu talep edilir ve nihayet "**kendilerine nimet verilenler**"in grubunun yolunda olması, gazaba uğrayanlardan ve sapanlardan kaçması gereken insanın vazifesi aydınlığa kavuşur.

62- Namaz ve Zamanlama

Nur suresinin 58. ayetinde Kur'an-ı Kerim ergenlik çağına erişmenin eşiğindeki yeni yetme gençlere şöyle buyuruyor:

Anne ve babanızın odasına girmek isterseniz üç vakitte izin almanız gerekir: Sabah namazından önce, yatsı namazından sonra ve insanın normalde dinlenmek için elbiselerini çıkardığı öğle vaktinde. Bu zamanlama sabah ve yatsı namazı üzerine yapılmıştır.

Eğer toplantı saatlerimiz de buna göre ayarlanacak olursa ne güzel olur; örneğin, görüşmelerimizi akşam veya yatsı namazından sonraya veya öğle namazından önceye alarak ve sürekli böyle yaparak namaz kültürünü toplumda yayabiliriz.

63- Namaz, Günahların Giderilme Vesilesidir

Kur'an-ı Kerim, namaz emrini verirken buyuruyor ki: "**Doğrusu iyilikler kötülükleri giderir.**"¹

Hz. Ali (a.s) ise şöyle buyurmaktadır: "*Günahtan sonra, iki rekat namaz kılarak Allah'tan bağışlanma dilerseniz o günahın etkisi yok olur.*"²

İşte -Allah'ı anmaktan gaflet etmek sonucu ortaya çıkan- günah, -Allah Teala ile bağlantı ve ünsiyet konumunda olan- namaz ve ibadetle böyle temizlenir ve günah yerini mağfirete bırakır.

64- Namaz ve Adım Adım Eğitim Metodu

Tedrici eğitim metodu İslam dininde de, özellikle ibadetlerde söz konusu olan bir sünnettir.

İslam dininin eğitim alanındaki rivayetlerinde şöyle geçer: "*Çocuğu üç yaşına kadar serbest bırakın, üç yaşından sonra ona yedi defa "La ilahe illellah" cümlesini öğretin. Üç yıl yedi ay ve yirmi gününe bastığında öğreteceğiniz ikinci kelime "Muhammed Resulullah" olsun.*

Dört yaşını bitirince, Peygamber efendimize salavat getirmeyi öğretin.

1 - Hud, 114.

2 - Nehlc-ul Belağa, hikmetli sözler: 299.

Sağ elini sol elinden teşhise etme gücünü kazandığı beş yaşında, ona kibleyi gösterin ve secde etmeyi öğretin.

Altı yaşını bitirince, namaz, rüku ve secdeyi öğretin.

Yedi yaşını bitirince, elini ve yüzünü yıkamayı öğretin.

Dokuz yaşını bitirince de namaz konusunu ciddiye alın; eğer yapmazsa, onu tembih edin."¹

65- Namaz ve Şehidler Anmak

Üzerine secde edilmesi için tavsiye edilen en güzel şey Kerbela toprağı ve İmam Hüseyin'in (a.s) türbetidir. İmam Sadık (a.s) secde ederken mübarek alnını Kerbela toprağına bırakırdı.²

İnsanın yanında İmam Hüseyin'in (a.s) türbetinden tesbih bulundurması hususunda da bir takım rivayetler vardır.³

Öyle ki, İmam Hüseyin'in (a.s) türbetini yanında bulundurmak "subhanallah" söylemek gibidir. Namazda alnın o toprağın üzerine bırakmak perdelerin kenara çekilmesine ve Allah Teala'ya daha yakınlaşmaya neden olur.

1 - Vesail-uş Şia, c.15, s.193.

2 - Vesail-uş Şia, c.3, s.608.

3 - Vesail-uş Şia, c.3, s.608.

Beşinci Bölüm

Namazın Toplumsal Noktaları

66- Namaz ve Şehadet

Namazın her iki rekatında bir teşehhüt okuyarak Allah'ın varlığına ve birliğine ve Hz. Muhammed'in (s.a.a) peygamberliğine tanıklık etmekteyiz.

İnsanın yolunu kaybetmemesi, mektebini ve onun sahibini unutmaması için her gün beş vakit tevhid ve nübüvvete şehadet etmesi gerekir. Allah'ın peygamberine salavat getirerek bu ikrar ve salavatla Allah ve meleklerinin arasında yer almamız gerekiyor. Kur'an-ı Kerim buyurmuyor mu ki: "**Allah ve melekleri peygambere salavat getirirler.**" Eğer Allah ve melekler peygambere salavat getiriyorsa, biz neden getirmeyelim ki? Bizi o kurtarmadı mı? Peygamberlerden ayrılan insanlar gaflet deresine yuvarlanmamışlar mıdır?!

O halde bizi kurtaran İslam Peygamberine selam olsun.

67- Sürekli Kılınan Namazlar, İnsanı Acı ve Tatlı Olaylar Karşısında Sigorta Eder

Mearic suresinde şöyle geçer:

İnsan acı olaylar ve kötülükler karşısında sabırsızdır. Lezzetler ve iyilikler karşısında kıt görüşlü ve cimrilik yapar. Elbette sürekli namaz kılmayı gözeten namaz kılan kimseler bunun dışındadır: "**Kendisine kötülük dokundu mu sızlanır, kendisine hayır dokundu mu (yoksullara) yardım etmez.**"

Ancak namazlarında sürekli olanlar bunun dışındadır."¹

Allah Teala'nın sonsuz gücüyle sürekli bağlantı içerisinde olmak insana güç verir, onun tevekkül ruhunu yükseltir ve insandan yenilgi kabul etmez bir varlık yaratır.

Açıktır ki, bu etkiler kalp teveccühüyle kılınan sürekli namazlar içindir, mevsimlik ve gafletle kılınan namazlar için değil: "**Namazlarında sürekli olanlar.**"

68- Namaz ve Selam

Selam olsun Allah'ın salih kullarına; her Müslüman, dünyanın neresinden olursa olsun günde beş defa kendisiyle aynı düşüncede olanlara selam vermelidir: "*Allah'ın selamı bizim ve O'nun salih kullarının üzerine olsun.*"

Zenginlere, güç sahiplerine, akrabalarına, kendi dilinden ve kendi ırkıdan olanlara ve vatandaşlarına değil, Allah'ın salih kullarına selam ver, hak mektebi taraftarlarını selamla.

Bizim dış siyasetimizi, namazdaki "ğayr-il mağzubi eleyhim=gazap ettiklerin değil" cümlesiyle, "es'Selamu eleyna ve ela ibadillahi's salihin=*Allah'ın selamı bizim ve O'nun salih kullarının üzerine olsun*" cümlesi belirlemektedir.

1 - Mearic, 20-23.

Her gün Allah kullarına selam veren, onlara hile yapmaz, ihanet etmez; onları aldatmaz.

69- Namaz ve İnsanlar

Namazda asıl olan, onu cemaatla kılmaktır ve cemaatte de halkla birlikte, halkın içinde, halkın içinden olmak söz konusudur; hangi ırktan, hangi iklimden ve her türlü iktisadî şartlar altında hiçbir imtiyaz söz konusu olmadan halkın yanında olmak.

İmamın varlığı cemaatin gereğidir; çünkü öndersiz toplum olmaz, imam camiye girince sadece özel bir grup için değil, eşit olarak bütün insanlar için imamdır. Cemaat imamı kunut duasında sadece kendisi için dua etmemelidir; evet, halkın önderi "bencil" olmamalıdır. Fakirle zengin, güzelle çirkin birbirinin yanında yer alırlar. İçi boş ve bozuk imtiyazlar cemaat namazı sayesinde toplumdan giderilmelidir; insanlar cemaat imamını kabul etmelidirler. Tahmili olarak cemaat imamlığı yapmak caiz değildir. İmam namazda yanlışlık yapacak olursa insanlar onu uymalı; yani İslam düzeninde imamla ümmet birbirini gözetmelidir.

Cemaat imamı insanların her zayıfının durumunu gözetmelidir; bu da sorumluların program ve hareketlerinde toplumun bütün tabakalarını göz önünde bulundurmaları gerektiği anlamına gelir.

Cemaat namazında cemaat imamdan öne geçmemelidir; bu da düzen ve saygıyı gösteren ayrı bir derstir. Cemaat imamı büyük bir günah işler de insanlar

bunu anlarsalrsa, kenara çekilmelidir. Yani toplum ve halkı fasık birisine bırakmamak gerekir. Cemaat namazında hep birlikte toprağa kapanarak secde yapılır. Evet hepimiz birlik içerisinde olmalıyız.

Cemaat namazında herkes ilim ve takva edinerek ve halkın sevgisini kazanarak imam olabilir; cemaat imamlığı hiç kimsenin mirası değildir; en fazla fazilet ve kemalata sahip olanın diğerlerinden önceliği vardır.

Cemaat imamı, kurallar dairesinde imamdır ve sırf imam olması nedeniyle istediği her şeyi yapamaz ve hatta istediği gibi namaz da kılamaz. Resulullah (s.a.a), Fatıha suresinden sonra Bakara suresini okuyan cemaat imamına, "*Neden insanların halini gözetmiyorsun ve uzun süreler okuyarak insanları namaz ve cemaatten kaçıırıyorsun?*" haykırmıştır.

70- Namaz ve Genel Bilgiler

Günümüz dünyasında, bilgi edinmek için güç ve çok büyük bütçeler harcanmaktadır. İslam dininde cemaat namazı ve halkın ibadet sahnesinde hazır olması planı, hem de Allah'ın evinde ve abdest alarak, halkın görüşünü, derdini ve eksiklerini bilmek, düşmanların komplolarından haberdar olmak ve onları etkisiz halde getirmek için çıkar yolları önermek, güncel olaylardan haberdar olmak, bilgili ve takvalı cemaat imamının dilinden doğru yorumu almak, birbirinin halini sormak, toplumun mahrumlarını sorup soruşturmak, ölenleri

hayırla anmak, toplu olarak sorunların giderilmesi için dua etmek ve Allah Teala'dan yardım dilemektir...

71- Namaz ve Önderlik

Camaat namazında da her toplum gibi bir önder ve imama gerek vardır. Cemaat imamının seçiminde insanlar, imamın faziletlerine, ilim, takva, liyâkat, bu iş için ehil olup olmadığına dikkat etmelidir. Bu da, toplumda sıradan herkesin önderliğini kabullenmemek için bir nevi alıştırmadır. Cemaat imamı halkla Allah Teala arasında bir vasıtaadır; insan fasık birini vasıta etmemelidir. Günah ve fesada boğulan kimseler, insanları, çirkinlik ve kötülüklerden meneden namazla nasıl tanıştırebilirler? Evet, cemaat imamı seçkin, faziletli, bilgili ve takvalı birisi olmalıdır; herkesin imamı Allah ile bağlantısı değil midir? Her ipe sarılmak ve her merdivenden yukarı çıkmak doğru olmaz tabii ki. Evet, cemaat imamı seçmek insanlara her gün imamet ve önderliği hatırlatır.

Eğer camideki az bir gruba imamlık ve önderlik yapmak için buna lâıyk olmak gerekiyorsa, doğal olarak ümmet ve topluma önderlik yapmak için de çok daha fazla liyâkate gerek vardır. İşte bu nedenle insanın, iman ve adaletinden emin olduğu bir kimsenin arkasında namaz kılması emredilmiştir.

İnsanlar, cemaat imamı olarak bir kişinin arkasında namaz kılacak olursa, ister istemez o imamın diğerlerinden daha fazla namazını gözetmesi gerekir.

Evet, kendisini diğerklerinin imamı yapan kimse, diğerklerinden önce kendini ıslah etmelidir; işte böylece cemaat namazı kılınması insanların ıslahı için vesile olur.

Müezzinin sesi güzel olması ve cemaat imamının da namazı doğru bir şekilde okuması gerektiği için sürekli toplumda ses, kıraat, müezzin ve imamın alıştıırma yapması ve eğitilmesi de söz konusudur.

72- Namaz ve Hareketli Olma

İslam dini halktan hareket ve manevî heyecan istiyor. "*Namaza acele edin*" ve "*Allah'ı anmaya koşun*" "*Allah'ı anmaya koşun*" sloganı, namaz kılındığı zaman, Müslümanların toplumunda ezan sesi insanı hareketlenmeye ve kararlar almaya sürüklemelidir: İşler tatil edilmeli, birlik oluşmalı, gafletler Allah'ı anmaya dönüşmelidir... Gerçek mümin, Allah'ı anınca hareket eden kimsedir. Ezan sesini duyup da namaza karşı ilgisiz davranan kimse, babasının sesini duyup da önemsemeyen bir çocuk gibidir.

73- Namaz ve Düzen

Namazın zamanlamasında, cemaat namazının saflarının düzgün olmasında, birlikte secdeye gitmede, birlikte oturmakta, birlikte kıyam etmekte, birlikte susmakta, birlikte dua etmekte, vaktinden önce namaza durmamakta ve namazı kazaya bırakmamakta belli bir düzen ve disiplini görmekteyiz.

74- Namaz ve Yöneliş

Namaz kılan kişi kibleye doğru durmalı, kiblesi sade ve temiz olmalıdır. İnsanın kiblesini ve yönünü Allah Teala tayin etmelidir, kendisi veya tağutlar değil. Her yer ve her yön kible olma değerine sahip değildir; kible Müslüman'ın diğerlerinden ayırt edilmesinin şifresidir; işte bu nedenle Müslümanlara "kible ehli" denilmektedir. Hangi kabile ve ırktan, hangi zevk ve düşünceye sahip olursa olsun, Müslümanların bir tek yönü olmalıdır. Eğer mal ve makam kalbimizi her an bir yöne çekiyorsa, namaz kılarken her şeyden vazgeçip yön ve hattımızı belirtmemiz gerekir. Cismini Allah'ın evine çeviren kimse elbette kalp ve ruhunu da ev sahibine çevirme hazırlığını bulacaktır kendisinde.

Bizim kiblemiz Ka'be'dir, halk için ve insanların ibadet etmeleri için yapılan ilk yerdir orası. Öyle bir evdir ki bütün peygamberler etrafında dönmüştür onun. Bu evin temelini Hz. İbrahim (a.s) yükseltmiş, Hz. İsmail (a.s) yanında çalışmıştır. Bütün insanlar için ve her zaman kapıları açık kalması gereken bir evdir orası. Orada hiç kimse, kimseye dokunma hakkına sahip değildir. Orası herkes için kutlu ve herkesin mülkiyetinin dışındadır.

75- Namaz ve Temizlik

Namaz kılan kişinin elbisesi ve bedeni temiz olmalıdır. Eğer beden veya elbisesinde bir zerre necaset olursa namazı batıl olur (istisna durumlar dışında).

Dişleri misvaklayarak (fırçalayarak) kılınan bir rekat namazın yetmiş rekat namaza eşit olduğunu bilen kimse misvakı bırakmaz.

Cenabet halinde namazının batıl olduğunu bilen kimse gusletmeyi düşünür, gusletmek onda banyo yapma düşüncesini doğurur, banyo ise kişisel ve toplumsal sağlığın yayılmasını sağlar.

Namaz kılan kişiye abdest için 750 gr. su yeter, denince su kullanmada israf yapmaması ve abdest bahanesiyle suyu boşuna akıtmaması gerektiğini anlar.

76- Namaz ve Vakıf

Namaz düşünce ve kültürü cami yapma ve vakıflar oluşturmaya neden olur, toplumda mimarlık sanatını, cami yapmada insanlar arasında yardımlaşma, mal ve canından geçme ruhunu oluşturur. Tarih boyunca yüz binlerce arsa, dükkan ve tarla camilere vakfedilmiştir; bu da namaz ve cami bereketiyle insanlara nasip olan sürekli bir sadaka, ilahi bir hareket ve toplumsal bir hizmettir.

Ayrıca vakfın, serveti adaletle bölüşmede önemli bir rolü vardır. Vakıf insanın yarını için gönderdiği bir ışıktır; vakıf insanın ölümünden sonra malikiyetinin devam ettiğini gösteren bir nişanedir. Vakıf mektep ve halka karşı aşkın belirtisidir.

77- Namaz ve Arkadaş Seçimi

İnsanın toplumsal yaşamında arkadaşına ihtiyacı vardır; arkadaşın insan üzerindeki olumlu veya olumsuz rolü hiç kimseye saklı değildir ve işte cami en iyi arkadaş bulma yeridir. Camiye gidenler Allah'a kulluk etmek için giderler. Hile, naz, işve ve gösterişleri bırakırlar. İnsan arkadaşını cami cemaati arasından seçebilir.

Namaz kılmayan biriyle neden arkadaş olayım ki? Allah'la küs olan birisi benimle de dost olmaz. Allah'ın kendisine lütuflarını unuttuğuna göre benim hizmetlerimi de unuttur. Müminlere karşı sadık olmadığı halde diğerlerine karşı nasıl sadık olabilir?

Bir hadiste şöyle geçer: "*Cami ve namazın bereketlerinden biri, iyi arkadaş bulmaktır.*"

78- Namaz ve Eş Seçimi

İslam dini, "cami ve cemaat ehli olmayan ve bu hareketiyle hiçbir mazereti olmaksızın ibadet ve ümmetin vahdetine sırt çeviren kimseyi kendinizden uzak tutun ve onu iyi bir eş olarak seçmeyin" buyurmuştur. Bu emre itaat edilmesi camilerin dolmasına neden olur; çünkü gençler cami ve Müslümanları bırakmanın kendilerinin uzaklaştırılmasına mal olacağını bilseler hiçbir zaman camileri bırakmazlar.

79- Namaz ve Halka Yardım

Namazın özellikle de camideki bereketlerinden biri de insanların yardımına koşmaktır. Sürekli mahrum kimseler camilere yönelerek sorunlarını insanlara açar ve o mukaddes yerde sorunlarını hallederler. Bu işin geçmişi Resulullah'ın (s.a.a) dönemine dayanıyor. Kur'an-ı Kerim şöyle bir olayı anlatıyor: Bir fakir camiye girerek insanlardan yardım istedi. Fakat hiç kimse ona itina etmedi. Fakir adam sızlanarak durumunu Allah Teala'ya arzetti. Namaz halinde olan Hz. Ali (a.s) fakire işaret etti. Adam yaklaşınca Hz. Ali (a.s) rüku halinde yüzüğünü ona verdi. Bunun üzerine ayet indi: "Sizin önderiniz sadece Allah, Resulü ve rüku halinde infak edenler ve onların derdiyle ilgilenenlerdir." insanlar bu ayeti duyar duymaz, ayetin kimin hakkında indiğini öğrenmek için camiye koşuştular ve onun Ali b. Ebutalib hakkında indiğini anladılar.

Her halükârda, batıla karşı hak cephelerine yardım göndermek ve fakirlere yardım camilerden ve namazın bereketiyle yapılıyordu ve bundan sonra da böyle olacaktır.

Müslümanlar cami merkezinden cepheye gidiyorlardı; İslam inkılabı da camilerden başlatıldı.

Halkın camide toplanmasının bu kısa yazımıza sığdıramayacağımız kadar bereketleri vardır.

Kur'an-ı Kerim'de defalarca namaz ve infak, namaz ve zekat, namaz ve kurban kesmek birlikte

zikredilmiştir; hadiste de zekat vermeyenin namazının kabul olmadığı vurgulanmaktadır.

80- Namaz ve Sağlıklı İktisat

Namazda elbise, yer, abdest ve gusül için kullanılan su İslam kanunlarına göre hazırlanmış olmalıdır; yani helal olmalıdır. Eğer bir düğme veya iplik veya namaz için kullanılan su meşru olmayan bir yolla elde edilmiş olursa namaz batıl olur. Dolayısıyla da, eğer namaz ve duamızın kabul olmasını istiyorsak lokmamızın da helal olması gerekiyor.

Evet, uçağın uçabilmesi için özel bir yakıtı ihtiyacı olduğu gibi insanın manevî uçuşu için de helal lokma gereklidir.

81- Namaz, Eşitlik ve Uyumluluk

Namazda bedeninin tepesi olan alınla ayak parmağının ucu uyum içerisindedir; yani her ikisi de secdede yere dayanmış olmasıdır.

Namazda erkek ve kadın, büyük ve küçük, hür ve köle, fakir ve zengin, müdür ve işçi birbirinin yanında yer alırlar; insanın kalbiyle dili bir olur. Bu, iman ve birlik esası üzerine yapılan bir manevra ve deneme sahnesidir. Cemaat namazı halktan olma, halkta olma ve halkla olmanın pratik amali bir alıştırmasıdır. Namazda çeşitli uyumluluk ve eşitlikler sergilenir: Kişiler, meslekler, renkler, aileler, sanatlar, ihtisaslar

arasında uyumluluk, her gün, sade ve mukaddes bir yerde büyük ve manevî bir hedef için bütünlük.

82- Namaz ve Teşkilat

Cemaat imamı, namazı sürdüremeyecek bir durumla karşılaşırsa yakınında olanlardan birisi o durumda imameti üzerine alır; bu da İslamî programların bir kişinin gidişiyile durmaması gerektiğini ortaya koyar; teşkilat ve düzenin temeli öyle bir şekilde atılmalıdır ve öyle bir şekilde programlanmalıdır ki eğer biri gidecek olursa düzen dağılmamalı, teşkilat varlığını sürdürmelidir. Önemli olan, önder aralarında olmasa bile yolun sürdürülmesidir.

83- Namaz ve Genel Gözetim

İmam veya cemaat namazın rekatlarının sayısında şüpheye düşerlerse her biri diğerinin yakınına dayanarak şüphesini giderebilir. Örneğin, eğer cemaat imamı üç rekat mı, yoksa dört rekat mı kıldığında şüphe ederse, ama cemaatin secdeden sonra kıyam ettiğini görürse üç rekat kıldığına karar vererek onun da ayağa kalkması gerekir.

Evet, cemaat namazının bereketlerinden biri de şek ve şüpheyi gidermek, birbirine güvenmek, mümin halka müracaattır. Bu ders, önderlerle onların izleyicilerinin birbirlerini karşılıklı gözetimini hatırlatmaktadır.

84- Namaz ve Muhabbet

Cami cemaati arasındaki yardımlaşma ve muhabbet diğerlerinin arasında yoktur.

Cami cemaatinin yaşam düzeninde bir kişi birkaç gün ortaya çıkmazsa soruşturulur. Hastaysa görüşüne gidilir, bir sorunu olursa halledilir, cami cemaati gariplik hissine kapılmaz. Çocuğu ve kardeşi olmayan fakat cami ehli olan birisi bütün halkın kendisinin kardeşi ve çocuğu olduğunu hisseder. Defalarca sıradan bir cami ehli vefat ettiğinde onun için düzenlenen anma programlarının kalabalık olduğu, kadiri için dükkanların kapandığı ve cenazesinin büyük bir kalabalıkla teşyi edildiği görülmüştür.

Bunlar Allah evinde müminler arasında oluşan kalbî bağın ve muhabbetin belirtisidir.

Bir cami cemaati hac seferinden gelirse veya oğlu ya da kızı evlenirse içinde ümit ışıkları yanar, halkı iyi ve kötü gününe ortak bilir. Cami arkadaşları arasındaki bu sıcak sevgi hiçbir şeyle mukayese edilemez.

85- Namaz ve Haysiyet

Bazıları halk kendilerini ve akrabalarını tanıdığı için kendi mahallelerinde bir kusur işlemek istemezler, fakat eğer aynı kişiler tanınmadıkları bir bölgeye gidecek olurlarsa, günah işlemekten hiç çekinmezler. Namaza katılmak insanı camiye, İslam'a ve halka bağlar ve cami ehline bir takva haleti kazandırır ve artık mümkün oldukça günah işlemeye kalkışmaz; çünkü

günahın kendinin dinî haysiyetini yok edeceğini, kutsiyet ve mahubiyet elbisesini üzerinden çıkaracağını bilir. Fakat cami, İslam ve halk ile bağlantısını kesenlere günah işlemek pek zor gelmez; onlar dindarlık adını taşımadıkları için onu kaybetmekten de endişelenmezler.

86- Namaz Kişi ve Toplumun İslahı

Kur'an-ı Kerim namaz kılmayı emrederken hemen devamında da, "**Elbette biz, iyiliğe çalışanların ecrini zayi etmeyiz**"¹ buyuruyor.

Namaz kılmak ıslah edicilerin birinci vazifesi olduğu için bundan şu sonucu alıyoruz: Eğer doğru bir şekilde yerine getirilirse, hükümleri, zahirî ve batınî şartları gözetilirse toplum ıslaha doğru hareket eder.

Namaz kılan bir insan gerçekte ıslah edicidir. İbadet inzivaya çekilmekle değil, toplumu ıslah etmekle birlikte olmalıdır. Namaz kılanları toplumdan fesadı kaldırmaları gerekir.

87- Namaz ve Siyaset

Bir çok rivayette şöyle geçer: "Eğer insan tüm ömrünü kutlu Mekke-i Mükerrerme şehrinde ve Ka'be'de ibadetle geçirdiği halde ilahî önderliği kabul etmezse namazı kabul olmaz."

1 - A'raf, 170.

Günümüz Müslümanlarının sorunu namaz kılmalarına rağmen önderlerinin korkak, bağımlı, diğerleri tarafından makam kürsüsüne oturtulmuş olmaları ve ilahî ölçülere sahip olmayan kişiler olmalarıdır. Görünüşte ve dilleriyle Allah Teala'dan kendilerini doğru yola hidayet etmesini istemekte, fakat amelde aksi istikamette hareket etmekte.

88- Namaz ve Müşavere

Şura suresinde müminlerin sıfatını sayarken şöyle buyurmaktadır: "Onların işi şura üzerinedir ve namazı ikame ederler."

Bu ayetten anlaşılıyor ki, müşavere toplantısında herkes hangi konumda olursa olsun namaz konusunda duyarlı olmalıdır. Eğer müşavere önemliyse namaz da önemlidir. Eğer bir müşavere toplantısı olan meclise girmek ve seçimler için seçim sandıklarını doldurmak amacıyla o kadar büyük bütçeler ayrılıyor ve sermayeler harcanıyorsa, camileri doldurmak için de biraz çaba harcanmalıdır.

89- Silahlı Düşmanlar Karşısında Cemaat Namazı

Nisâ suresinin 102. ayetinde şöyle geçer: Halkın arasında olduğun zaman namaz kıl; fakat karşınızda silahlı bir düşman olursa, ilk önce herkes sana iktida etmesin.

İkincisi, sana iktida edenler silahlarını da yanlarına alsınlar ve insanlar arasında ayrılık oluşmaması için birinci rekatta Müslümanlardan bir grubu silahlarını yanına alarak iktida etsin, ancak, ikinci rekâtı -fürada niyeti ederek- kendi başlarına kılıp namazı çabucak bitirerek ikinci grubun yerini alsınlar. İkinci grup da gelip ikinci rekatta sana iktida etsin; bu şekilde hem cemaat namazı terk edilmesin, hem düşmandan ve silahtan gaflet edilmesin ve hem de İslam askerleri arasında ayırım yapılmasın. Müslümanlar nöbet değişimi ve askerlerin yer değişiminde öyle çabuk hareket etmelidirler ki namazın ikinci rekâtına ulaşmalıdırlar; ayrıca askerler abdestli olmalı ve savaşta namaz hükümlerini bilmelidirler.

Bu ayet, cemaat namazının önemi, sürat, adalet, ayırım yapmama, düşmandan gaflet etmeyerek Allah'a yönelişi içeren, ibadet ve savaş programını sergileyen çok güzel bir film senaryosuna dönüştürebilir.

90- Camiye Giderken Çocuğunuzu ve Paranızı da Götürün

Kur'an-ı Kerim buyuruyor ki: "**Mal ve oğullar dünya hayatının süsüdür.**"¹

Yine buyuruyor ki: "**Her mesci(de gidişiniz)de süs(lü, güzel elbiseler)inizi (üzerinize) alın.**"²

1 - Kehf, 46.

2 - A'raf, 31.

Yani çocuklarınızı camiyle tanıştırın ve hem de bir fakirle karşılaştığınızda vermek için üzerinize bir miktar para alın (elbette cami için ziynet yapmak, temiz elbiseler giymek, güzel koku sürmek, vakar ve ağır başlı olmak ve liyakatli bir cemaat imamı seçmektir.)

91- Namaz, İslamî Kardeşliğin Şartıdır

Tevbe suresinde, kafirleri ve müşrikleri tanıtip onların planlarını ve kötü niyetlerini ifşa ettikten sonra buyuruyor ki: **"Eğer tevbe ederler, namazı kılar ve zekatı verirlerse, dinde sizin kardeşlerinizdirler."**¹

Bu ayette, namaz iman kardeşi olmanın şartlarından sayılmıştır.

92- Kafirler Sizin Namazınızdan Rahatsız Olurlar

"Namaza çağırdığınız zaman onu eğlence ve oyun yerine koydular."²

Bir grup Yahudi ve bazı Hıristiyanlar müezzinin sesini duyunca veya Müslümanların namaza durduklarını görünce onlarla alay ederlerdi. Kur'an-ı Kerim onlarla arkadaşlık yapmayı yasaklamıştır.³

1 - Tevbe, 11.

2 - Maide, 58.

3 - Numune Tefsiri.

93- Namazı Oyun Yerine Koyanlar, Dini Oyun Yerine Almışlardır ve Müminlerle Dost Olamazlar

Refa'a ve Suveyd ismindeki iki müşrik Müslüman olduklarını ilan ettikten sonra münafıklardan oldular. Bazı Müslümanlar onlarla ilişki içindeydi. Bunun üzerine şu ayet nazil oldu: "**Ey inananlar, ... dininizi eğlence ve oyun yerine koyanları dost tutmayın.... Namaza çağırduğunuz zaman onu eğlence ve oyun yerine koydular.**"¹

Arka arkaya gelen bu iki ayette önce şöyle buyrulmuştur: "Sizin dininizi oyun yerine koyarlar." Sonra da, "ezanı oyun yerine koyarlar" buyuruyor. Buradan ezanın dinin özü ve çehresi olduğu anlaşılmaktadır.

Her halükârda, bunlar Müslümanlarla dost değıllerdir ve Müslümanların onlarla arkadaşlık ilişkisi olmamalı ve onların sultasını kabul etmemelidirler.

94- Namaz Kılmayan Sevilmemeli

"Rabb'imiz, namazı kılsınlar diye... Artık sen de insanlardan bir takım gönüllüleri, onları sever yap."²

Hz. İbrahim (a.s) diyor ki: Allah'ım! Ben namaz için kendi zürriyetimi bu dağılık, susuz ve bitki bitmez

1 - Mâide 57-58.

2 - İbrahim, 37.

bölgeye yerleştirdim; o halde insanların kalplerini onlara doğru sürükle.

Evet, Allah Teala insanların kalbini, namazı ikame etmek için her yana ve her diyara hicret eden ve her türlü zorluklara göğüs gerenlere yönlendirir. Namaz için bir harekette bulunmayanlar, hatta Hz. İbrahim'in (a.s) soyundan bile olsalar Allah Teala'nın lütfüne ve insanların kalbini cezbetmeye lâıık değillerdir.

95- Tarihte Hiçbir Amelin Bu Kadar Şahid ve Tanığı Yoktu

Resul-i Ekrem (s.a.a) ve masum Ehl-i Beyt imamları (a.s), onların bütün sahabileri ve dostları, bütün müminler ve Müslümanlar, bütün minarelerin, evlerin, camilerin, damların, okulların üzerinde, radyolarda, televizyonlarda, okyanuslarda, şehirlerde, köylerde, erkek ve kadın, yaşı ve genç ve İslam tarihi boyunca herkes ezan ve ikama okuyarak "*heyye ela hayr'il amel=Haydi en hayırlı amele!*" cümlesiyle namazın amellerin en hayırlısı olduğuna tanıklık etmişlerdir. Hiçbir hayırlı iş için bu kadar tanıklık edilmemiş, bu kadar ağızdan en hayırlı amel olduğu haykırılmamıştır. Herkes namazın kurtuluş olduğuna tanıklık etmiştir: "*Heyye ele'l felah=Haydi kurtuluşa!*"

96- Bina Mühendisliği ve Namaz

Ev, apartman ve şehirlerin yapımında kible yönünü ve namaz meselesini unutmayın. Kur'an-ı Kerim

buyuruyor ki: "**Evler hazırların; evlerinizi kible yapın ve namaz kılın.**"¹

Musa ve Harun'a dedik ki, İsrailoğullarının ev sorununu halledin ve kavminiz için evler hazırlayarak onları dağınıklıktan kurtarın. Çünkü eğer evleri olursa, oranın vatanları olduğunu hissedecek ve onu savunmaya da girişeceklerdir. Fakat bir sorunla karşılaşmadan namaz kılabilmek için şehirlerinizin planında evlerinizi kible edin. İran'da mühendisleri Şeyh Behaî gibi alimler olan bazı şehirlerin sokakları ve caddeleri hiç sapmadan direkt olarak kible doğrultusundadır.

(Bu ayette geçen "kible" kelimesi daha farklı bir şekilde de mana edilmiştir; fakat "namazı kılın" cümlesini dikkate alacak olursak bu anlam daha uygundur.)

97- İlahî Önder Namaz Kılanları Hiç Kimseye Değiştirmez

Kureyş'in ileri gelenleri Resul-i Ekrem'e (s.a.a), kendi etrafında toplanmaları için yalın ayak fakirleri etrafından dağıtmasını önerdiler. Bunun üzerine şu ayet nazil oldu: "**Nefsini, sabah akşam, rızasını isteyerek Rab'lerine yalvaranlarla beraber tut.**"²

1 - Yunus, 87.

2 - Kehf, 28.

İmam Sadık (a.s) ise şöyle buyuruyor: *"Bu ayetten maksat namaz kılanlardır; yani bir derdi olmayan refah içerisindeki kimselerin rızasını kazanmak için namaz kılan fakirleri bırakma."*

Altıncı Bölüm

Kur'an'dan Nükteleler

98- Namaz ve Kur'an

Namazın canlanması Kur'an'ın canlanması demektir; çünkü namaz kılan herkesin on yedi rekatlık namazlarında günde on defa Fatiha suresini okuması gerekir. Fatiha suresi de yedi ayetten oluştuğu için her gün Kur'an'dan yetmiş ayet okumak zorundadır. Fatiha suresinden sonra okuduğu surenin de birkaç ayeti vardır; faraza İhlas suresini okuduğu durumda beş ayet okumuş olur. Namazın on rekatında on defa bu sureyi okuyan bir kişi günde elli ayet okumuş olur. Dolayısıyla, namaz kılan bir kişinin her gün okuması gereken ayetlerin sayısı toplam yüz yirmidir. Her gün bu kadar ayet okumak, Kur'an'ı terkedilmiş olmaktan çıkarır, toplumda insanlar ile Kur'an'ın ilişkisini artırır. Oysa çoğu zaman insan İhlas suresi yerine başka sureleri okur ve bu da sureleri ezberlemeye neden olur. Ayrıca Kur'an ve namaz defalarca yanyana zikredilmiştir: **"Allah'ın kitabını okuyanlar ve namazı kılanlar."**¹

Başka bir yerlerde ise şöyle geçer: **"Kitaba sınıksı sarılırlar ve namazı kılarlar."**²

Evet, Kur'an ve namaz hem birbirinin yanında ve hem de birbirinin içindedirler.

1 - Fاطر, 29.

2 - Fاطر, 170.

99- Namaz ve Meleklerle Benzerlik

Kur'an-ı Kerim'in surelerinden birinin ismi "Saffat"tır. Allah Teala onun ilk ayetinde saflar halinde olan meleklerle yemin etmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in diğer birkaç yerinde meleklerin saflarından ve onların itaate hazır olduklarından bahsedilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in surelerinden diğer birinin ismi ise "Saff"tır. Bu surede de sımsıkı saflarda Allah yolunda cihad eden savaşçılar övülmüştür ve iki surenin ismi olan "Saff ve Saffat" sözcükleri Kur'an-ı Kerim'in disiplin ve düzene verdiği önemi göstermektedir. İnsan cemaat saflarında, büyük ve uzun saflarda yer alması açısından meleklerle benzer.

100- Baştan Sona Kur'an'da Namaz

Kur'an-ı Kerim'in en büyük suresi olan Bakara suresinde namazdan söz edilmektedir: **"-Muttakiler-namaz kılarlar."**

En küçük surede de namazdan bahsedilmiştir: **"Rabb'in için namaz kıl ve kurban kes."**

Hem nazil olan ilk surede ve hem de son surede namaz söz konusu edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de yetmişten fazla yerde namazdan söz edilmiştir.

101- Namaz Bütün İbadetlerle Birlikte Söz konusudur

Namaz oruçla birlikte zikredilmiştir: "**Sabır ve namazla yardım dileyin.**"¹

Tefsirlerde, sabırdan maksadın oruç olduğu vurgulanmıştır.

Namaz zekatla birlikte zikredilmiştir: "**Namazı kılar, zekatı verirler.**"²

Namaz hacla birlikte söz konusu edilmiştir: "**Siz de İbrahim'in makamından bir namaz yeri edinin.**"³

Namaz iyiliği emretmek ve kötülükten menetmekle birlikte zikredilmiştir: Lokman oğluna şöyle buyurmuştur: "**Oğulcağızım, namazı kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçir.**"⁴

Namaz sosyal adaletle birlikte zikredilmiştir: "**Rabb'im bana adaleti emretti. Her mescidde yüzlerinizi O'na doğrultun.**"⁵

Namaz Kur'an okumakla birlikte geçmiştir: "**Allah'ın Kitabı'nı okunanlar, namazı kılanlar.**"⁶

1 - Bakara, 45.

2 - Tevbe, 71.

3 - Bakara, 125.

4 - Lokman, 17.

5 - A'raf, 29.

6 - Fatır, 29.

Namaz müşavereyle bir sırada geçmiştir: **"Namazı kılarlar, işleri aralarında danışma iledir."**¹

Namazdan Kur'an-ı Kerim'de borç vermeye de bir arada zikredilmiştir.

102- Namaz ve Rahmet

Namazda "rahmet" sözcüğü kadar fazla kullanılan çok az kelime vardır.

Hem besmelede "bismillahirrahmanirrahim" diyoruz, hem "el-hamdulillahi rabbil alemininden" sonra "er-Rahman'ir Rahim" diyoruz ve hem de Fatiha suresinden sonraki surenin besmelesinde "er-Rahman'ir Rahim"i tekrarlıyoruz. Dolayısıyla, her gün "rahmet" kelimesini altmış defa² tekrarlamaktayız; eğer rahmet olursa semeresi yardımlar, sevgiler, yardımlaşmalar, iyilikseverlikler, af ve bağışlar olacaktır. Aralarında yardımlaşma ve rahmet ruhu canlı olan bir halk ilahî rahmetleri alma kabiliyetine de sahip olur.

1 - Şura, 38.

2 - İki defa besmelede, iki defa "el-hamdulillah"tan sonra ve iki defa da Fatiha suresinden sonra okuduğumuz surenin besmelesinde. Böylece her rekatta altı defa tekrarlanır ve on yedi rekatlık namazın on rekatında Fatiha suresini ve ondan sonra da başka bir sureyle başlamak zorundayız (6 x 10=60)

103- Namaz ve Beraat

Namazda kendilerine gazap edilenlerden ve sapanlardan beri olduğumuzu ilan etmekteyiz: **"Kendilerine gazap edilmiş olanların ve sapmışların yoluna değil."**

Kur'an-ı Kerim'de gazaba uğramış kişiler ve kavimler vardır: Firavunlar, Karunlar, Ebulehebler, münafıklar, söylediklerine amel etmeyen ulema, dünyaperest bilginlerin izleyicileri olan faiz yiyen Yahudiler.

Her ne kadar Allah Teala dünyada bu grupları gazabına uğratmamışsa da, Kur'an'da bunlar hakkında gazap ve lanet kelimesi kullanılmış, sapmış kişi veya gruplar olarak tanınmışlardır. Sapmışlar ve gazaba uğramışlar da kendi aralarında birkaç kısma ayrılırlar; fakat bu özet kitabımızda onlara değinmemiz mümkün değildir.

104- Namaz ve Tesbih

Rüku ve secdelerimizde üç defa "subhanellah" veya secdede bir defa "subhane rabbi'yel e'la ve bihamdih" ve rükuda bir defa "subhane rabbi'yel azim-i ve bihamdih" diyerek Allah Teala'yı tesbih ederiz.

Bırakın da hiç olmazsa toprak ve kum zerrelerinden, taşlardan, bitkilerden, yıldızlardan... geriye kalmayalım; eğer Kur'an-ı Kerim buyurduğu gibi her şey tesbih halindeyse neden insan tesbih etmesin?!

O'nu tesbih edenler bir tek insanoğlu değil
Ağacın dalındaki her bülbül zemezmesinde tesbih
eder

Kur'an-ı Kerim'in buyurduğu gibi biz anlamasak
bile varlık aleminin bütün zerreleri Allah'ı tesbih
ederler.

Kur'an-ı Kerim'de, hudhudun Hz. Süleyman'ın
yanına gelerek bir kadının yönetimindeki bir bölgenin
insanlarının güneşe tapmasından yakındığı geçer.

Eğer hudhud tevhid ve Őirki anlıyorsa, Çirkin kötü
olduğunu anlıyorsa, kadınlar erkeği birbirinden teŐhis
edebiliyorsa ve bunu ehline (Hz. Süleyman'a)
bildiriyorsa, "subhanallah" da diyemez mi?! Kur'an-ı
Kerim, karıncalardan birinin diğerlerine, "Yuvalarınıza
girin ki Süleyman ve ordusu sizi ezmesin" söylediğini
buyurmuyor mu? Kişilerin isimlerini bilen bir karınca
neden "subhanallah" diyemesin ki?!

105- Namazın İsimlerinden Biri Kur'an'dır

Namaza işaret eden İsra suresinin 78. ayetinde
Şöyle geçer: **"Güneşin sarkmasından gecenin
kararmasına kadar namaz kıl ve sabahın Kur'an'ını
da (unutma). Cnk sabah Kur'an'ı görülecek
Şeydir."**

Güneşin sarkması, güneşin batıya doğru kaydığı öğlenin ilk vakti ve gecenin kararması ise gece yarısıdır.

Öğlenin başından gece yarısına kadar öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazları kılınması gerekir. Kur'an'daki fecirden maksat ise sabah namazıdır. Şia ve Sünni rivayetlerine göre hem gece melekleri ve hem de gündüz melekleri onun yerine getirildiğine tanıklık ederler. Gördüğünüz gibi burada "fecir=sabah namazı" yerine "Kur'an-ı fecr" tabiri kullanılmıştır.

106- Kur'an, Abdest, Gusül ve Teyemmüm İçin Bir Takım Etkiler Beyan Etmiştir; Başlıca:

- 1- **"Sizi temizlemek için."**¹
- 2- **"Size nimetini tamamlamak için."**²
- 3- **"Şayet şükredersiniz diye."**³
- 4- **"Allah temizlenenleri sever."**⁴

Zahirî temizliğin bile bu kadar etkisi varsa, kalbin nifak, riya, şirk, şüphe, cimrilik, hırs ve diğer afetlerden temizliğinin ne gibi etkisi olabilir acaba?!

Manevî temizlik o kadar değerlidir ki Allah Teala temiz olmayı sevenleri överek buyuruyor ki, "İçinde

1 - Maide, 6.

2 - Maide, 6.

3 - Maide, 6.

4 - Tevbe, 108.

temizlenmeyi seven kişiler bulunan bir mescidde namaz kılın:"

"Orada temizlenmeyi seven erkekler vardır."¹

107- Namaz İmamet Makamının Eşidir

Kur'an-ı Kerim'de iki defa Hz. İbrahim'in (a.s) dilinden **"ve benim zürriyetimden"** tabiri kullanılmıştır.

Birisi, Allah Teala tarafından çok ağır imtihanlara tabi tutulduktan sonra imamet makamına ulaşınca, hemen Allah'a, "zürriyetim de imamet makamına ulaşsın" diye niyazda bulundu. Fakat, "zalimler benim ahdime ulaşamaz" cevabını aldı (yani eğer senin zürriyetinden biri zulüm işlerse imam olmayacaktır). Ve diğeri ise namaz için ettiği bir duada **"ve benim zürriyetimden de"** dedi; yani benim zürriyetimi ve neslimi de namaz kılanlardan eyle. Dolayısıyla, namaz kılmak ve imamet makamına ermek için Hz. İbrahim (a.s) **"ve benim zürriyetimden de"** tabirini kullanmıştır. Demek ki namaz makamı da imamet makamı gibidir.

1 - Tevbe, 108.

Yedinci Bölüm

Namazın Adabı

108- Namaz ve Teşrifat

Rivayetlerde, Ehl-i Beyt İmamlarının (a.s) namaz için özel bir elbiseleri olduğunu görmekteyiz; Allah Teala'nın huzuruna çıkma elbisesi. Özellikle bayram namazı ve Cuma namazını özel bir elbiseyle kılarlardı. Yağmur namazında cemaat imamının Allah Teala'nın huzurunda daha fazla tevazu ve huşunun belirtisi olması için elbisesini terse çevirmesi, namazda havlu gibi bir parçayı omzuna atması tavsiye edilmiştir. Bu emirler namaz kılmanın kendine has bir adap ve şekli olduğunu göstermektedir bize. Sadece namaz değil, bütün mukaddes işler böyledir. Hz. Musa'nın (a.s) da Tevrat'ın ayetlerini almak için kırk gece-gündüz Tur dağında dua ve münacat etmesi gerekmiştir.

Namaz manevî bir uçuştur; tüm yönleriyle gerekli hazırlığa sahip olmadıkça bu uçuşun gerçekleşmesi mümkün değildir. Namazın bütün adap, şartları ve hükümleri onun öneminin belirtisi sayılabilir ve namaz, özel bir teşrifatla yapılan resmi bir adaba benzetilebilir.

İmam Rıza (a.s), içinde bir milyon rekat namaz kıldığı bir elbisesini, yirmi yıl Abbas oğulları düzeninden kaçan ve 90 yaşında bir sabah namazından sonra şehid edilen Ehl-i Beyt (a.s) şairi "Di'bel"e hediye etti ve Kum halkı o elbiseyi satın almak için çok miktarda para teklife etmesine rağmen Di'bel onu satmadı.

109- Namaz ve Dua

Kunutta okuduğumuz dualar dışında, namaz kılan herkes namazın ortasında "İhdina's sırat'el mustakim=bizi doğru yola hidayet et" diyerek dua etmekte ve Allah Teala'dan hidayet nimeti olan nimetlerin en güzelini istemektedir. Namazdan önce ve sonra da bazı dualar okumaktadır. Her halükârda, namaz kılan bir insan aynı zamanda dua ve münacat ehlidir.

Elbette dua etmenin de kendine has adabı vardır. İlk önce Allah Teala'yı övmeli, sonra onun nimetlerinden bir bölümünü, özellikle marifet, İslam, akıl, ilim, velayet, Kur'an, özgürlük, idrak... nimetlerini sayıp O'na şükretmeli. Peşinden Resulullah'a (s.a.a) -ve Ehl-i Beyt'ine- salat ve selam etmelidir. Sonra hiç kimse fark etmeden hatalarını dile getirerek bağışlanma dilemelidir. Sonra salavat getirerek dua etmelidir. Bütün insanlar için, anne ve babamıza ve üzerimizde hakkı olanlara dua etmeliyiz.

Namaz da Allah Teala'nın sıfatları, hamd ve O'nun nimetlerinin beyanı, O'ndan hidayet ve rahmet talebi vardır; böylece namazın "dua"yla derin bir ilişkisi vardır.

110- Kur'an-ı Kerim'in Edebî Beyanında Namaz

Nisa suresinin 116. ayetinde Allah Teala bilginler, namaz kılanlar ve zekat verenler için büyük bir mükafat

vaadetmektedir. Fakat bu grupları sıralarken namaz kılanları özel bir kalıpta beyan etmektedir:

er'Rasihune fi'l ilm=İlimde rusuh edenler

el'muminune billah=Allah'a inananlar

el'mu'tune'z zekat=Zekatı verenler

el'mukimine's selat=Namazı kılanlar

Bu dört kelimeye bakacak olursanız, namaz kılanlar tabirinin diğerleriyle farklı olduğunu görürsünüz. Örneğin "rasihun" ve "müminun" kelimeleriyle uyum içerisinde olması için namaz hakkında "mukimun" demesi gerekirken "mukimin" buyurmuştur; yani namaz için özel bir niyeti olanlar. Biz dinî bilimler öğrencilerinin tabirince "E'ni el'mukimin" yani namaza özel bir ilgim var, anlamındadır. Hz. İbrahim buyuruyor ki: "inne salatî ve nusukî = namazım ve ibadetlerim."¹ Nusuk kelimesi ibadet anlamında olup namazı da kapsadığı halde önemini belirtmek için namaz kelimesini özellikle tek başına zikretmiştir.

Enbiya suresinin 73. ayetinde şöyle geçer: **"Onlara hayırlı işler yapmayı ve namaz kılmayı vahyettik."**

Namaz da iyi işlerden olduğu halde iyi işlerin yanında zikredilmiştir ve bu da Kur'an-ı Kerim'in namaza verdiği önemi göstermektedir.

1 - En'am, 162.

111- Huşuyla Namaz Kılmak İmanın İlk Şartıdır

"Kurtuluşa ulaştı o müminler ki namazlarında saygılıdılar."¹

Kesinlikle müminler kurtuluşa ermişlerdir ve onlar namazlarında huşu içinde olanlardır. Şunu da hatırlatalım ki peygamberler mektebinde kurtuluş maneviyatla olur, fakat tağutların mektebinde kurtuluş zor ve güç sayesinde mümkündür.

Firavun şöyle bağııyordu: **"Bugün üstün gelen kurtulmuştur."**²

Her halükârda, hayırlı işler ve halka hizmet yapan, fakat namaza karşı kusurlu davranan kimse kurtuluşa erişemeyecektir.

112- Namaz ve Esenlik

Kur'an-ı Kerim münafıklardan şöyle bahsediyor: **"Namaza kalktıkları zaman da üşene üşene kalkarlar."**³

Yine Tevbe suresinin 54. ayetinde gönülden istenmeyerek yapılan infak da şiddetli bir şekilde eleştirilmiştir; bunun sebebi de açıktır: İbadet ve

1 - Müminun, 1-2.

2 - Tâhâ, 64.

3 - Nisa, 142.

infakın hedefi manevî rüşt ve onu elde etmenin şartı ise aşk ve istektir.

113- Namaz Ehlinin Dereceleri

Bazıları namazlarını huşu içerisinde kılarlar: **"Onlar ki namazlarında huşu içerisindedirler."**

Huşu cismî ve ruhî edeptir. Resul-i Ekrem (s.a.a), adamın birinin namazda sakalıyla oynadığını görünce şöyle buyurdu:

*"Onda huşu ruhu olsaydı asla bu işi yapmazdı."*¹

Resulullah (s.a.a) namaz vakti sürekli gökyüzüne bakıyordu; fakat şu ayet indikten sonra yere bakar oldu.²

Bazıları namazlarını gözetmekteler: **"Onlar namazlarını korurlar."**³

Bu ayet Kur'an-ı Kerim'de iki defa geçmiştir.

En'am suresinde namazı korumak ahirete imanın belirtisi sayılmıştır:

"Ahirete inananlar, buna inanırlar ve onları, namazlarını korurlar."⁴

1 - Safi Tefsiri.

2 - Numune Tefsiri, Mecma-ul Beyan Tefsirinden naklen.

3 - Bakara, 92 ve Mearic, 34.

4 - En'am, 92.

Bazıları namaz için işi bırakırlar: "**Kendilerini ne ticaret, ne de alışverişin Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan alıkoymadığı erkekler.**"¹

Ne sürekli ticaret ve ne de geçici alış-veriş onları Allah'ı anmaktan alı koymaz; onların yanında mal iyiliklerin efendisi değil, onların hizmetindedir.

Bazıları neşeli hareket ederler: "**Allah'ı anmaya koşun.**"

Bazıları en güzel elbiselerini giyerler: "**Her meşid(e gidişinizde süs(ler)inizi alın.**"²

İnsanın süs ve ziynetini yanında bulundurması meşidin canlılık kazanmasına neden olur; meşid ve namaza, vakıf ve vakfedene saygıdır bu.

Fakat bu ayetin sonunda, (ziyette ve diğer şeylerde) israf etmeyin buyurmaktadır.

Bazılarının namaza karşı sabit bir aşkı var: "**Onlar ki namazlarını sürekli kılarlar (aksatmazlar).**"³

İmam Bâkır (a.s) buyuruyor ki: "*Bundan- maksat müstehap namazlara devam etmektir.*"

Fakat yine bu surenin 34. ayetinde şöyle buyuruyor: "**Namazlarını korurlar.**" Bundan da maksat farz namazları korumak, tüm şartlarıyla yerine getirmektir. Bazıları namaz için seherleri uyanırlar:

1 - Nur, 37.

2 - En'am, 31.

3 - Mearic, 23.

"Gecenin bir kısmında sana mahsus olan bir nafil kılmak üzere uyan."¹

Bu ayetin Arapça'sında geçen "hucud" kelimesi uyku anlamındadır; fakat "teheccud" uykuyu gidermek anlamına gelir.

Bu ayette, Resul-i Ekrem'e (s.a.a) hitap edilmektedir: "Gecenin bir kısmında uyanarak Kur'an oku. Bu sana has bir vazifedir." Müfessirleri bu tabirin gece namazına işaret ettiğini vurgulamışlardır.

Bazıları geceyi namaz kılarak sabahlarlar: **"Gecelerini Rab'lerine secde ederek, O'nun divanında durarak geçirirler."**²

Ve bazıları da ağlayarak secde ederler: **"Ağlayarak secdeye kapanırlardı."**³

(Allah'ım! 1370 yılının Şaban ayında bunları yazarken kendim bu merhalelerden birini katetmediğim için huzurunda mahcubum)

Aziz okuyucum! Sen kafanı bana takma.

114- Namaz Bizimle Konuşur

Ayet ve rivayetlerden anlaşıldığına göre, insanın amelleri berzah ve kıyamette karşısında tecessüm eder.

1 - İsrâ, 79.

2 - Furkan, 64.

3 - Meryem, 58.

İyi amel iyi bir görünümde ve kötü amel ise çirkin bir görünümde karşısına çıkar insanın.

İşlerin çirkinlik ve güzelliği bizim kendi elimizdedir; örneğin rivayetlerde, iyi namazı melek güzel bir çehreyle yukarı çıkarır ve namaz şöyle der: *"Beni koruduğun gibi Allah da seni korusun."*

Fakat emirlere uygun ve gerekli şartlarıyla kılınmayan namazı da melek karanlık bir çehreyle yukarı çıkarır ve namaz şöyle der: *"Beni zayi ettiğin gibi Allah da seni zayi etsin."*¹

1 - Esrar-i Salat -İmam Humeyni (r.a) s. 6-8.